

Република Србија
Агенција за
привредне регистре

САОПШТЕЊЕ
О ПОСЛОВАЊУ ПРИВРЕДЕ У
РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У

2016

ПОДАЦИ ЗА СТАТИСТИЧКЕ И ДРУГЕ ПОТРЕБЕ

БЕОГРАД, ЈУН 2017

ИЗДАЈЕ: Агенција за привредне регистре
Београд, Бранкова 25
Телефон: + 381 11 333 1 443
E-mail: bonitet@apr.gov.rs
<http://www.apr.gov.rs>

.....
Приликом коришћења података из ове публикације обавезно
навести Агенцију за привредне регистре као њихов извор.

САДРЖАЈ

МАКРОЕКОНОМСКИ АМБИЈЕНТ	5
ПОСЛОВАЊЕ ПРИВРЕДЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2016. ГОДИНИ	7
Резиме	7
I ПОСЛОВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА	9
1. Број привредних друштава и број запослених	9
2. Финансијске перформансе привредних друштава	12
2.1 Резултати пословања привредних друштава	12
2.2 Пословна имовина и извори финансирања привредних друштава	14
3. Концентрација финансијских перформанси привредних друштава	17
3.1 Финансијске перформансе привредних друштава према секторима	17
3.2 Финансијске перформансе привредних друштава према величини	24
4. Пословање одабраних сегмената привредних друштава	28
4.1 Финансијске перформансе јавних предузећа	28
4.2 Финансијске перформансе привредних друштава у стечају и ликвидацији	31
II ПОСЛОВАЊЕ УСТАНОВА	35
1. Број установа и број запослених	35
2. Финансијске перформансе установа	35
2.1 Резултати пословања установа	35
2.2 Пословна имовина и извори финансирања установа	36
III ПОСЛОВАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИКА	38
1. Број предузетника и број запослених	38
2. Финансијске перформансе предузетника	38
2.1 Резултати пословања предузетника	38
2.2 Пословна имовина и извори финансирања предузетника	39
Списак табела и графикана	42

МАКРОЕКОНОМСКИ АМБИЈЕНТ

Током економски релативно стабилне 2016. године, у условима скромног опоравка глобалних економских токова, настављено је убрзавање привредног раста у Републици Србији. Јачање домаће привреде, подржано мерама фискалне консолидације и структурних реформи, почивало је превасходно на динамичнијим инвестицијама и извозу, уз увећање кредитне активности. Поправљању укупних перформанси привреде допринели су ценовна и валутна стабилност, а побољшане економске прилике праћене су и благим позитивним помацама на тржишту рада.

Даље оживљавање српске економије, које је започето претходне године, огледа се у оствареном годишњем расту бруто домаћег производа од 2,7%. Већина сектора бележи интензивирање активности, при чему је, захваљујући успешној пољопривредној сезони, највећи раст остварен у сектору А–Пољопривреда, шумарство и рибарство, а динамичан раст бележи и сектор F–Грађевинарство.

Највећи део бруто домаћег производа, као и претходних година, стварају неразмњиви сектори¹, међу којима највише сектори G–Трговина на велико и мало..., H–Саобраћај и складиштење и I–Услуге смештаја и исхране, код којих је, такође, изражен и раст привредне активности.

Истовремено, обим бруто домаћег производа је нешто скромније повећан у оквиру размњивих сектора B–Рударство, C–Прерађивачка индустрија, D–Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром и E–Снабдевање водом и управљање отпадним водама,....

На повољније изгледе српске привреде утицао је и годишњи раст индустријске производње од 4,7%, мада је он мањи него у претходној години (8,2%). При томе, на кретање физичког обима укупне индустрије најизраженији позитиван утицај имао је сектор C–Прерађивачка индустрија.

Табела 1: Основни макроекономски показатељи

ОПИС	ГОДИНА	
	2016	2015
Бруто домаћи производ (у милионима динара - текуће цене)	4.200.197,1	4.043.467,8
Стопа раста бруто домаћег производа	2,7	0,8
Индустријска производња	104,7	108,2
Годишња стопа инфлације (индекс потрошачких цена)	1,6	1,5
Извоз (у милионима евра)	13.429,7	12.041,1
Увоз (у милионима евра)	17.389,6	16.387,5
Број запослених (у хиљадама)	1.921	1.883
Бруто зараде (у динарима)	63.474	61.145
Нето зараде (у динарима)	46.097	44.432
Курс динара према еврџ (на дан 31. децембар)	123,47	121,63
Курс динара према долару (на дан 31. децембар)	117,14	111,25

Извори података: Републички завод за статистику Србије, Народна банка Србије

¹ **Размњиви сектори** су: А–Пољопривреда, шумарство и рибарство; В–Рударство; С–Прерађивачка индустрија; D–Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација; E–Снабдевање водом, управљање отпадним водама, контролисање процеса. **Неразмњиви сектори** су: F–Грађевинарство; G–Трговина на велико и мало; поправка моторних возила и мотоцикала; H–Саобраћај и складиштење; I–Услуге смештаја и исхране; J–Информисање и комуникације; K–Финансијске делатности и делатност осигурања; L–Пословање некретнинама; M–Стручне, научне, иновационе и техничке делатности; N–Административне и помоћне услужне делатности; O–Државна управа и одбрана; обавезно социјално осигурање; P–Образовање; Q–Здравствена и социјална заштита; R–Уметност, забава и рекреација; S–Остале услужне делатности; T–Делатност домаћинства као послодавца; делатност домаћинства која производе робу и услуге за сопствене потребе; U–Делатност екстериторијалних организација и тела

Убрзање темпа привредне активности подржано је увећањем спољнотрговинске размене, при чему извоз бележи прилично динамичан раст (11,5%) у односу на претходну годину, док је увоз растао нешто спорије (6,1%), тако да је последично спољнотрговински дефицит смањен.

Допринос укупним макроекономским приликама у земљи дала је и ниска инфлација, која је готово задржана у висини прошлогодишње, па су потрошачке цене у децембру 2016. године у односу на исти месец претходне године веће за 1,6%.

Наставак привредног раста пратило је и умерено слабљење националне валуте, с обзиром да је, на крају 2016.

године, према истом периоду претходне године вредност динара у односу на евро опала за 1,5%, а у односу на долар за 5,3% (у претходној години динар је депресирао за 0,6% односно 11,9% респективно).

Опоровак економске активности огледа се и кроз позитивне трендове у сфери тржишта рада. Раст броја запослених, који је започет у претходној години, обележио је и 2016. годину, док је стопа незапослености наставила да бележи опадајућу тенденцију. Упоредо са тим, као одраз унапређења пословног амбијента, благо су повећане и просечне зараде.

ПОСЛОВАЊЕ ПРИВРЕДЕ У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ У 2016. ГОДИНИ²

РЕЗИМЕ

Опоравак укупне домаће економске активности, током 2016. године, афирмативно је деловао на пословање привредних друштава, што се огледа кроз раст њихових финансијских перформанси и раст запослености. На нивоу целе привреде остварени су укупни приходи у износу од 9.698.306 милиона динара и укупни расходи од 9.394.453 милиона динара, а они су у односу на претходну годину порасли за 5,4% односно 3,5%. Повећану пословну активност, у 2016. години, пратио је раст броја запослених, тако да је у 97.543 привредна друштва било запослено укупно 1.036.057 радника, што указује да је број запослених у привреди на годишњем нивоу већи за 45.157 радника.

Позитивна кретања у укупном привредном амбијенту значајно су се одразила и на резултате привредних друштава, тако да је позитиван резултат из пословних активности на нивоу привреде знатно повећан (28,4%) у односу на претходну годину и износи 515.646 милиона динара. Висок резултат из примарне делатности омогућио је привреди да превазиђе ризике пословања и терет високе задужености, услед којих је у делу финансијских и осталих активности остварен негативан резултат. Послујући у условима релативно стабилног девизног тржишта, али и уз приличан ниво дуга, привредна друштва у делу финансирања бележе губитак од 123.897 милиона, који је за 17,0% већи од прошлогодишњег. Истовремено, из осталих активности привредна друштва су збирно исказала губитак мањи за 27,6% у поређењу са претходном годином, у износу од 80.886 милиона динара.

На поправљање укупне економске слике у земљи упућује и раст профитабилности, будући да су привредна друштва у 2016. години сумарно остварила позитиван нето резултат у

висини од 229.304 милиона динара, који је 3,4 пута већи у односу на добитак исказан у претходној години.

Највећи број (57.160) привредних друштава је пословао профитабилно, с тим да је укупан нето добитак који су она остварила, у износу од 534.412 милиона динара, већи за 17,5% у поређењу са добитком у претходној години. С друге стране, 27.194 привредна друштва су 2016. годину завршила са губитком, а укупан нето губитак износи 305.108 милиона динара и смањен је за 21,2% у односу на претходну годину. Нето резултат није исказало 13.189 привредних друштава.

Јавна предузећа су, после дугогодишње серије негативних резултата, другу годину заредом пословала профитабилно. У 2016. години, на нивоу 554 јавна предузећа остварен је позитиван нето резултат у висини од 21.152 милиона динара, који је за 61,0% већи у поређењу са претходном годином. При томе, број јавних предузећа која су пословала позитивно је порастао (48), тако да је са нето добитком пословало укупно 396 предузећа.

Део привреде који је носилац негативних резултата и највећих губитака чине привредна друштва у стечају и ликвидацији. Међутим и тај сегмент привреде бележи нешто боље резултате, тако да су укупно 5.803 привредна друштва, која су на крају 2016. године била у поступку стечаја и ликвидације, исказала негативан нето резултат од 50.865 милиона динара, који је преполовљен у односу на претходну годину.

Профитабилном пословању домаће привреде, гледано са аспекта сектора, највише су допринели сектор С-Прерађивачка индустрија, у коме је, после прошлогодишњег губитка, остварен највећи позитиван нето резултат (91.075 милиона динара) и сектор Г-Трговина на велико и мало..., чији је укупан добитак (41.578 милиона динара) нешто мањи од прошлогодишњег. Висок позитиван нето резултат реализован је и на нивоу сектора Ј- Информисање и комуника-

² Основ за израду саопштења представљају подаци из Годишњег билтена финансијских извештаја за 2016. годину, у коме су подаци за 2016. годину дати на основу збирно обрађених података за статистичке и друге потребе за 2016. годину, док су подаци за претходну годину дати на основу збирно обрађених редовних годишњих финансијских извештаја за 2015. годину, које су привредна друштва и предузетници доставили Агенцији за привредне регистре у складу с прописима којима се уређује рачуноводство. Детаљан приказ података, како на укупном нивоу, тако и по нижим нивоима класификације, дат је у Годишњем билтену финансијских извештаја за 2016. годину

ције (33.399 милиона динара), D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (29.524 милиона динара) и M-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (17.925 милиона динара).

Раст позитивног нето резултата на годишњем нивоу обележио је и пословање привредних друштава гледано према величини, уз изузетак микро привредних друштава. Велики системи на збирном нивоу, уз драстичан раст профитабилности, бележе највећи позитиван резултат (114.480 милиона динара). Висок износ укупног добитка остварила су и мала привредна друштва (88.108 милиона динара), будући да је чак 88,2% малих друштава пословало профитабилно, као и друштва средње величине (62.130 милиона динара). Микро привредна друштва, као најбројнији сегмент привреде, сумарно су исказала губитак (35.414 милиона динара) већи за 8,5% у односу на претходну годину.

Финансијски капацитети српске привреде у 2016. години су благо ојачали, а и поред тога што је структура пословне имовине и извора финансирања нешто побољшана, нарушена финансијска равнотежа одражавала се на задуженост и неликвидност.

На крају 2016. године пословна имовина привредних друштава исказана је у износу од 13.527.636 милиона динара и повећана је за 6,0% у односу на претходну годину. Привредна друштва су за финансирање свог пословања користила капитал у вредности од 6.452.000 милиона динара, што је за 6,3% више у поређењу са претходном годином, док су у већем делу средства прибавила из позајмљених извора,

тако да њихове укупне обавезе износе 8.683.845 милиона динара и оне су порасле за 4,6% на годишњем нивоу.

Укупан губитак привреде исказан је у износу од 3.628.429 милиона динара, а годишњи раст тог губитка (3,3%) био је успоренији него претходних година, превасходно, услед тога што је губитак изнад висине капитала готово остао на нивоу прошлогодишњег (1.608.209 милиона динара). Укупне губитке је исказало 42.616 привредних друштава, а од тога 25.305 друштава бележи губитак изнад висине капитала.

Упркос томе што су финансијски капацитети ојачали, структурне неравнотеже су и даље остале, али су нешто ублажене, тако да је и у 2016. години привреда пословала под теретом високе задужености и неликвидности. Будући да је сопствени капитал (4.823.954 милиона динара) привредних друштава у односу на претходну годину повећан за 8,7%, удео тог капитала у укупним изворима финансирања је благо повећан (са 34,8% на 35,7%). Међутим, да износ сопствених извора није био довољан показује степен задужености од 1,80, иако је он мањи него у претходној години (1,87). Такође, евидентан је и мањак дугорочног капитала, тако да су привредна друштва за финансирање сталне имовине користила позајмљене изворе у износу од 664.509 милиона динара, с тим да је вредност тог негативног нето обртног капитала смањена за четвртину у односу на претходну годину. Истовремено, показатељи ликвидности су благо повећани, али су још увек остали на прилично ниском нивоу (општи рацио ликвидности је 0,89, а рацио текуће ликвидности 0,62).

I ПОСЛОВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

1. БРОЈ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА И БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ

Привредну делатност је, на крају 2016. године, обављало укупно 131.058 привредних друштава. Од укупног броја привредних друштава, 98.991 друштво је доставило податке за статистичке и друге потребе³ Агенцији за привредне регистре, а за њих 97.543 су они обрађени и подаци о пословању тих друштава представљају полазну тачку анализе привредних дешавања у земљи.

Пораст броја привредних друштава и укупног броја запослених у односу на претходну годину одражава боље стање економских прилика у земљи и представља наговештај за даљи развој у будућем периоду. Почевши од претходне године, када се по први пут након кризе појавио раст броја запослених, оптимистично делује податак да је њихов број континуирано растао и у 2016. години. У складу са тим, горе поменути 97.453 привредна друштва запошљавала су 1.036.057 радника, што указује да је укупан број запослених увећан за 45.157 у периоду од годину дана.

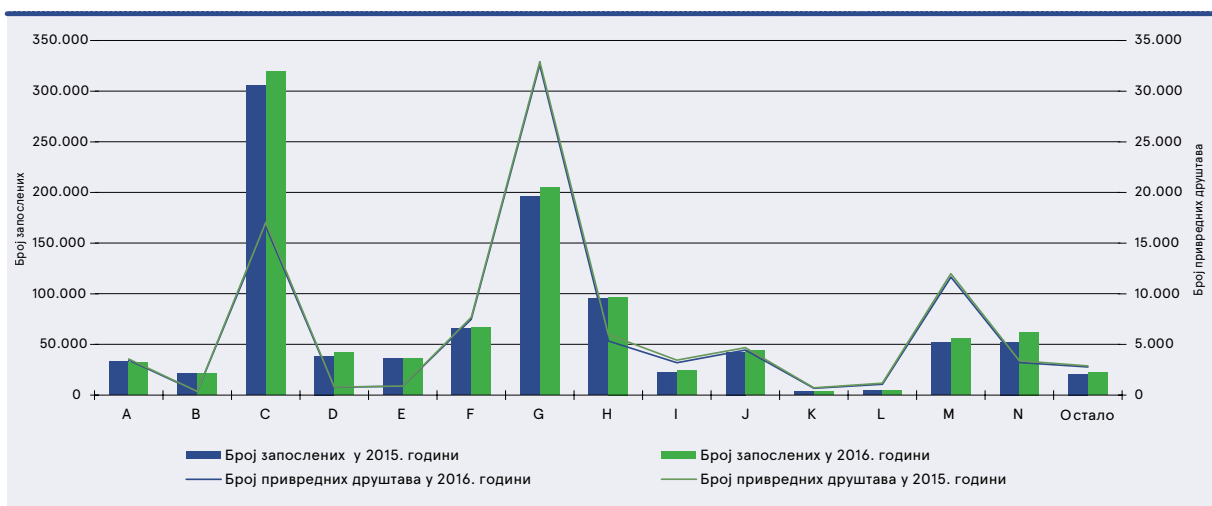
Будући да је након вишегодишњег периода рецесије, заустављеног у 2015. години, тенденција опоравка привреде и повећања запослености настављена и у 2016. години, упоредо са подацима за привреду као целину, до сличних закључака се може доћи и ако се направи анализа према секторима. Током 2016. године у чак 15 од укупно 21 сектора запослено је више радника у односу на претходну годину. Посматрајући укупну привреду тј. њену структуру са аспекта разменљивих и неразменљивих сектора, примећује се да је у неразменљивим секторима, у којима послује преко три

четвртине односно 74.862 привредна друштва (у претходној години 72.494), запосленост расла интензивније него у разменљивим (5,3% наспрам 3,6%). У вези са претходном констатацијом вреди навести податак да је број запослених у неразменљивим секторима порастао за 29.338 радника, па је у овим секторима било укупно 584.836 лица у радном односу. Тренд пораста броја привредних друштава и запослених присутан је и у разменљивим секторима, мада је испољен у нешто мањем обиму. У тим секторима пословало је укупно 22.681 привредно друштво, а повећање броја привредних друштава за 2,3% у односу на претходну годину, праћено је порастом броја запослених за 15.819 радника, што је определило укупан број од 451.221 радника.

Анализирајући запосленост према секторима, закључак је да је највећи скок у броју запослених остварио сектор N-Административне и помоћне услужне делатности. Овај сектор је запошљавао за 18,9% више радника него у претходној години односно укупно 62.419 радника, на шта је одређени утицај имао и пораст броја привредних друштава у том сектору (5,4%).

Пораст броја запослених праћен повећањем броја привредних друштава бележе и сектори L-Пословање некретнинама (8,6% и 8,3%), I-Услуге смештаја и исхране (7,7% и 7,8%), D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (9,1% и 3,0%) и P-Образовање (12,3% и 6,0%).

Графикон 1: Број привредних друштава и запослених према секторима

³ У складу са новим Законом о рачуноводству („Службени гласник РС”, бр. 62/2013) почев од извештаја за 2014. годину успостављен је нови модел финансијског извештавања у земљи. Сходно томе, за сва правна лица и предузетнике прописана је обавеза извештавања у две целине, и то достављањем података за статистичке и друге потребе државе, на основу којих се сагледавају укупна привредна кретања, и достављањем редовних годишњих финансијских извештаја и прописане документације уз те извештаје, за јавно објављивање, чиме је обезбеђена потпуна транспарентност финансијских извештаја. Поред тога, за сва правна лица и предузетнике прописана је обавеза достављања тих података и извештаја са пратећом документацијом, у електронском облику, потписаних квалификованим електронским потписом законског заступника

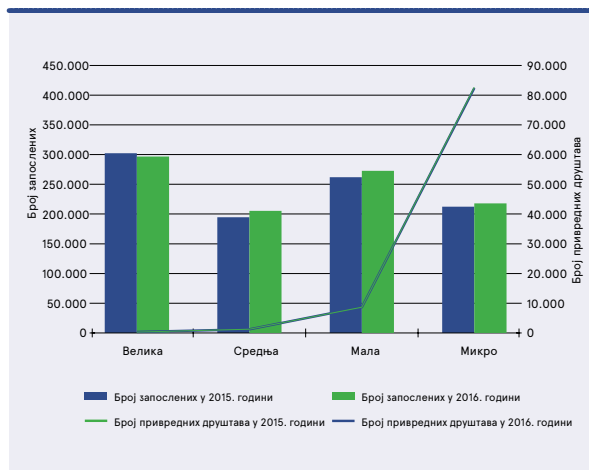
Иако охрабрују кретања у вези са порастом запослености, треба поменути и осетан пад броја запослених у секторима А-Пољопривреда, шумарство и рибарство, О-Државна управа и одбрана и Q-Здравствена и социјална заштита (3,8%, 26,3%, 7,9% респективно), у којима је пословао већи број привредних друштава у поређењу са претходном годином (3,3%, 12,5% и 8,5% респективно), док је у сектору В-Рударство број запослених тек благо умањен (0,9%), а број привредних друштава је повећан за 5,7%.

Што се тиче учешћа појединих сектора у укупном броју привредних друштава на нивоу целе привреде највећи удео имају, као и неколико година уназад, сектори Г-Трговина на велико и мало (32.907 или 33,7%), С-Прерађивачка индустрија (17.049 или 17,5%) и М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (11.981 или 12,3%).

Приликом поређења података из 2016. године са подацима из претходних година, уочљиво је да је тржиште рада још увек концентрисано, тако да је највећи број радника био запослен у секторима С-Прерађивачка индустрија (319.150 или 30,8%), Г-Трговина на велико и мало (204.908 или 19,8%) и Н-Саобраћај и складиштење (96.854 или 9,3%).

Ако се анализа запослености уведе у корелацију са бројем привредних друштава, подељених према величини⁴, уочава се да се из године у годину смањује број великих привредних друштава, док број средњих, малих и микро привредних друштава константно расте, што је од круцијалног значаја за опоравак, а потом и развој целокупне привреде Србије.

Графикон 2: Број привредних друштава и запослених према величини привредних друштава

Велика привредна друштва су, иако је број тих друштава нешто смањен (са 309 на 305), запошљавала за 3,4% радника више у односу на претходну годину односно укупно 35.111 радника. Највећу годишњу стопу раста запослености остварују, подједнако, средња и мала привредна друштва (6,2%) уз напомену да је број средњих привредних дру-

штава нешто брже растао (5,2%) у односу на број малих друштава (4,9%). Последишно, у 2016. години је пословало 1.267 средњих привредних друштава у којима је било запослено 218.054 радника и 9.126 малих друштава са 288.595 радника. Микро привредна друштва су, процентуално, остварила најмањи пораст запослености (2,5%) тако да су запошљавала укупно 224.297 радника, док је укупан број ових друштава (86.845) увећан за 2,8% и она чине 89,0% од свих привредних друштава.

Дубља упоредна анализа привредних друштава према величини и према секторима у којима послују указује да чак 78,5% микро привредних друштава, која одликује слабији финансијски капацитет, припада неразмљивим секторима. Пропорционално броју ових друштава, три четвртине радника у микро друштвима, такође, је запослено у неком од неразмљивих сектора. Исто тако, и мала привредна друштва претежно послују у тим секторима (64,2%), у којима је запослено 58,0% радника. Код средњих привредних друштава, ситуација је нешто уједначенија, тако да 51,8% послује у неразмљивим секторима, а она запошљавају 53,4% запослених у средњим друштвима. Насупрот претходно наведеном, велика привредна друштва у већем броју (57,7%) послују у размљивим секторима, а сходно томе и највише радника (56,9%) је запослено у тим секторима.

Највише микро привредних друштава (29.407 или 33,9%) пословало је у сектору Г-Трговина на велико и мало..., а уједно тај сектор је био најзаступљивији (58.660 или 26,2%) и у укупном броју запослених у микро друштвима. Такође, и мала привредна друштва су била најбројнија (3.118 или 34,2%) у сектору Г-Трговина на велико и мало..., док је највећи број радника (93.741 или 32,5%) малих друштава био запослен у сектору С-Прерађивачка индустрија. Привредна друштва средње величине била су највише заступљена у сектору С-Прерађивачка индустрија, у којем је пословала трећина тих друштава (428), која запошљавају 34,7% укупног броја запослених у тим друштвима односно 75.608 радника. Попут њих, и велика привредна друштва претежно (139 или 45,6%) су пословала у сектору С-Прерађивачка индустрија, а у њима је било запослено 34,0% укупног броја запослених у великим системима тј. 103.667 радника.

Као и претходних година, велики број привредних друштава пословао је без запослених, с тим да је укупан број од 28.675 привредних друштава која су у 2016. години пословала без запослених порастао за 7,7% у односу на претходну годину, а посматрајући привреду као целину, то чини 29,4% од свих привредних друштава.

Трећина привредних друштава која послују без запослених односно 9.588 припада сектору Г-Трговина на велико и мало..., сектору С-Прерађивачка индустрија 4.720 или 16,5%, док је у сектору М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности пословало 3.310 или 11,5% друштава без запослених. У поређењу са претходном годином,

⁴ Величина привредних друштава утврђена је према критеријумима за разврставање правних лица прописаним Законом о рачуноводству и та величина користи се за наредну пословну годину. Сагласно Закону привредна друштва су разврстана на велика, средња, мала и микро, при чему су за 2016. годину разврстана на основу података из финансијских извештаја за 2015. годину, и то - у микро привредна друштва она која на дан 31. децембра 2015. године не прелазе два од следећих критеријума: просечан број запослених - 10, пословни приход - 85.138 хиљада динара и просечна вредност пословне имовине - 42.569 хиљада динара. У мала правна лица разврстана су она која не прелазе два од следећих критеријума: просечан број запослених - 50, пословни приход - 1.070.310 хиљада динара и просечна вредност пословне имовине - 535.155 хиљада динара. У средња правна лица разврстана су она која не прелазе два од следећих критеријума: просечан број запослених - 250, пословни приход - 4.256.914 хиљада динара и просечна вредност пословне имовине - 2.128.457 хиљада динара. У велика правна лица разврстана су правна лица која прелазе два критеријума за средња правна лица

на нивоу готово свих сектора повећан је број привредних друштава без запослених, а то повећање је било најизраженије у секторима I-Услуге смештаја и исхране (14,3%), H-Саобраћај и складиштење (13,7%) и N-Административне и помоћне услужне делатности (12,6%), у којима је пословао приличан број друштава без запослених (1.013, 1.252 и 959 респективно).

Микро привредна друштва представљају већину друштава која немају запослене (28.396 или 99,0%), а остатак чине 241 мало привредно друштво, 34 средња и четири велика друштва (два припадају сектору С-Прерађивачка индустрија, а по једно сектору F-Грађевинарство и сектору I-Услуге смештаја и исхране).

Ако посматрамо структуру привредних друштава према броју запослених, приметно је да се у односу на претходну годину највише повећао број запослених код привредних друштава која имају више од 250 запослених (5,7%), као и код оних која запошљавају између 11 и 50 радника (5,5%), с тим да је истовремено и број тих друштава повећан (2,2% односно 5,1%). Значајан раст броја запослених остварују и друштва која запошљавају од 51 до 250 радника (3,8%), а такође и број тих друштава је већи (4,1%). Раст броја запослених био је умеренији код привредних друштава која запошљавају између шест и десет запослених (2,7%), а којих је пословало више него претходне године (2,4%), као и код друштава са два до пет запослених (1,1%), при чему је број тих друштава готово непромењен.

2. ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

2.1 РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

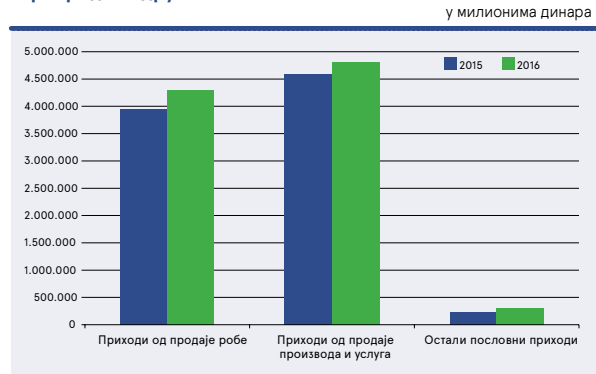
Убрзани економски опоравак остварен током 2016. године, након година стагнације, огледа се и кроз растући обим активности домаће привреде. Привредна друштва су остварила укупне приходе у висини од 9.698.306 милиона динара, који су за 5,4% већи у односу на претходну годину. Истовремено, њихови укупни раходи, у износу од 9.394.453 милиона динара, порасли су за 3,5%.

Највећи део прихода (95,8%) привредна друштва су генерисала из обављања примарне делатности, с тим да је удео тих прихода у укупним приходима већи у односу на претходну годину (94,7%). Пословни приходи износе 9.295.667 милиона динара и бележе годишњи раст од 6,6%. У структури пословних прихода доминирају приходи од продаје производа и услуга, са износом од 4.756.787 милиона динара и приходи од продаје робе, у износу од 4.288.835 милиона динара, који су увећани за 4,8% односно 8,6% у односу на претходну годину.

У оквиру укупних расхода доминантан део (93,5%) чине пословни расходи, а они износе 8.780.021 милион динара и на годишњем нивоу порасли су за 5,6%. У томе, на набавну вредност продате робе односи се 3.712.508 милиона динара, што је за 8,5% више у поређењу са претходном годином. Прилично висок износ бележе и трошкови материјала (1.779.800 милиона динара) и трошкови производних услуга (1.089.431 милион динара), који су расли по годишњој стопи од 5,2% односно 1,2%. Значајнији пораст од 10,3% исказан је код трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода, за које је издвојено 1.063.122 милиона динара.

Узлазна путања којом се кретала домаћа привреда дала је подстрек привредним друштвима да остваре прилично висок позитиван резултат из пословних активности, у износу од 515.646 милиона динара. Те позитивне резултате

Графикон 3: Структура пословних прихода привредних друштава

привредна друштва су остваривала и током низа претходних година, међутим, у 2016. години добитак из пословања бележи знатно динамичнији раст, тако да је он у односу на претходну годину повећан за 28,4%.

Афирмативан резултат остварен из обављања пословне активности омогућио је привреди да ублажи терет финансирања дуга и ризика пословања, тако да је добитак из пословања имао преовлађујући утицај на генерисање укупног резултата пословања српске привреде.

Послујући у условима релативно стабилних валутних кретања, привреда је, и поред високе задужености и трошкова за њено финансирање, успела значајно да редукује финансијске расходе. Наиме, у 2016. години финансијски расходи износе 265.330 милиона динара и смањени су за 21,6% у поређењу са претходном годином, с тим да су у оквиру њих расходи камата исказани у износу од 99.283 милиона динара, а негативне курсне разлике 88.756 милиона динара и они су на годишњем нивоу смањени за 18,7% односно 29,3%.

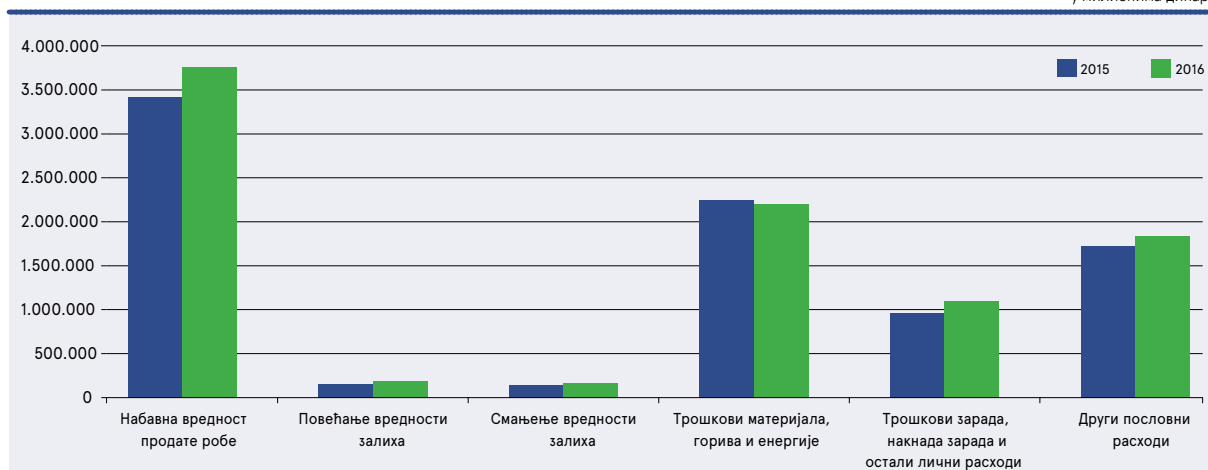
Табела 2: Структура укупних прихода и укупних расхода привредних друштава

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
A. Укупни приходи	9.698.306	9.201.000	105,4
Б. Укупни расходи	9.394.453	9.077.313	103,5
Пословни приходи	9.295.667	8.716.420	106,6
Пословни расходи	8.780.021	8.314.821	105,6
I Пословни резултат	515.646	401.599	128,4
Финансијски приходи	141.432	232.600	60,8
Финансијски расходи	265.330	338.530	78,4
II Резултат из финансирања	-123.897	-105.930	117,0
Приходи из осталих активности	258.967	249.775	103,7
Расходи из осталих активности	339.854	361.466	94,0
III Резултат из осталих активности	-80.886	-111.691	72,4
IV Нето добитак пословања које се обуставља	2.239	2.205	101,5
V Нето губитак пословања које се обуставља	9.248	62.497	14,8

Графикон 4: Структура пословних расхода привредних друштава

у милионима динара

На другој страни, финансијски приходи су опали за две пентине у односу на претходну годину и исказани су у висини од 141.432 милиона динара. Највећи део тих прихода чине финансијски приходи од повезаних правних лица и остали финансијски приходи (57.551 милион динара), који су готово преполовљени у поређењу са претходном годином, као и позитивне курсне разлике (54.643 милиона динара), које су, такође, знатно смањене (35,1%).

на претходну годину. У исто време, расходи остварени по тим основама опали су за 6,0% и исказани су у висини од 339.854 милиона динара. Услед таквих кретања, привредна друштва бележе губитак из осталих активности у износу од 80.886 милиона динара, који је више него за четвртину смањен (27,6%) у поређењу са претходном годином.

Табела 3: Показатељи профитабилности на нивоу привреде

О П И С	ГОДИНА	
	2016	2015
1. Стопа приноса на сопствени капитал (после опорезивања)	4,9	1,6
2. Стопа приноса на укупна средства (после опорезивања)	2,5	1,6
3. Стопа пословног добитка	5,7	4,7
4. Стопа нето добитка	2,5	0,8
5. Рацио покрића камата	4,06	2,01

С обзиром да финансијски приходи бележе интензивнији пад од финансијских расхода, привредна друштва су и у 2016. години, као и током протеклог периода, у делу финансијских активности генерисала негативан резултат. При томе, негативан резултат из финансирања износи 123.897 милиона динара и за 17,0% је већи од прошлогодишњег губитка.

Приходи привредних друштава по основу усклађивања вредности имовине и потраживања, наплаћених отписаних потраживања, добитака по основу продаје средстава и други приходи из осталих активности у 2016. години износе 258.967 милиона динара и за 3,7% су већи у односу

Оживљавање укупне домаће економске активности омогућило је привреди да начини корак којим се отргла од стагнације и рецесионих кретања, што се манифестовало и кроз раст профитабилности. Привредна друштва у Републици Србији су у 2016. години на укупном нивоу остварила позитиван нето резултат у износу од 229.304 милиона динара, који је 3,4 пута већи од укупног добитка генерисаног у претходној години.

О растућој профитабилности, као једном од примарних обележја пословања привреде током 2016. године, говори и повећана приносна снага како прихода од продаје, тако и уложеног сопственог капитала и укупних средстава.

Табела 4: Резултати пословања привредних друштава

О П И С	ГОДИНА			
	2016		2015	
	Износ (у мил. динара)	Број привредних друштава	Износ (у мил. динара)	Број привредних друштава
1. Нето добитак	534.412	57.160	454.658	55.212
2. Нето губитак	305.108	27.194	387.424	27.963
Нето резултат	229.304	-	67.234	-

Истовремено, будући да привредна друштва сумарно бележе стопу приноса по основу коришћења сопствених извора финансирања већу од стопе приноса остварене употребом укупних средстава, задуживање привреде ради обављања пословних активности било је ефикасно, а привредна друштва су из остварених резултата изнела терет финансирања дуга. На охрабрујуће помаке у 2016. години упућује и мањи ризик плаћања камата у поређењу са претходном годином.

Пословање у условима побољшаних економских прилика допринело је и бољим резултатима привредних друштава индивидуално гледано. Тако је 2016. годину са позитивним нето резултатом завршило укупно 57.160 привредних друштава, што је за 1.948 друштава више у поређењу са претходном годином. Нето добитак исказан на нивоу свих привредних друштава износи 534.412 милиона динара и за 17,5% је већи од прошлогодишњег добитка. Непрофитабилно је пословало 769 друштава мање у односу на 2015. годину односно укупно 27.194 привредна друштва, а укупан нето губитак који су она исказала износи 305.108 милиона динара и смањен је за 21,2% на годишњем нивоу. Нето резултат није исказало 13.189 привредних друштава (у претходној години 11.481 друштво).

2.2 ПОСЛОВНА ИМОВИНА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

Опоравак домаће економије и почетни помаци ка просперитетнијем развоју, током 2016. године, представљали су значајан импулс привреди у јачању њених финансијских капацитета. Међутим, и поред тога, још увек нису превазиђени проблеми из кризног периода, које је условљавала

неадекватна структура пословне имовине и извора финансирања и, последично, нарушена финансијска равнотежа.

Укупан билансни потенцијал привреде у Републици Србији, на крају 2016. године, износио је 13.527.636 милиона динара, тако да су улагања привредних друштава у пословну имовину била за 6,0% већа у односу на претходну годину. Упркос томе што је улагање привредних друштава у циљу обављања текућег пословања било интензивније, с обзиром да обртна имовина бележи динамичнији годишњи раст од сталне имовине (8,2% наспрам 4,6%), инвестициона активност, као и претходних година, већим делом је била усмерена у сталну имовину (59,2%).

Привредна друштва су у сталну имовину инвестирала укупно 8.004.262 милиона динара, с тим да је највећи део средстава уложен у некретнине, постројења и опрему, које су исказане у износу од 6.507.133 милиона динара и бележе увећање од 5,5% на годишњем нивоу. Дугорочни финансијски пласмани су тек незнатно већи (1,0%) у поређењу са претходним годином и износе 1.033.935 милиона динара.

С друге стране, за обављање текућих активности привредна друштва су ангажовала средства у висини од 5.462.814 милиона динара. При томе, у оквиру обртне имовине највише средстава односи се на потраживања по основу продаје (1.859.086 милиона динара) и залихе (1.653.698 милиона динара), а та улагања су порасла за 8,1% односно 5,6% у односу на претходну годину. Значајан део односи се и на готовинске еквиваленте и готовину, који износе 830.245 милиона динара и већи су за петину у поређењу са стањем на крају претходне године.

Када је реч о изворима финансирања, привредна друштва су, као и годинама уназад, за своје пословање већим де-

Табела 5: Структура пословне имовине привредних друштава

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
А. Уписани а неуплаћени капитал	21.577	21.844	98,8
Б. Стална имовина	8.004.262	7.650.056	104,6
Нематеријална имовина	271.868	263.005	103,4
Некретнине, постројења и опрема	6.507.133	6.169.915	105,5
Биолошка средства	137.093	136.578	100,4
Дугорочни финансијски пласмани	1.033.935	1.023.765	101,0
Дугорочна потраживања	54.234	56.793	95,5
В. Одложена пореска средства	38.983	40.694	95,8
Г. Обртна имовина	5.462.814	5.051.099	108,2
Залихе	1.653.698	1.566.145	105,6
Потраживања по основу продаје	1.859.086	1.720.072	108,1
Краткорочни финансијски пласмани	482.208	490.506	98,3
Остала краткорочна потраживања	637.578	578.112	110,3
Готовински еквиваленти и готовина	830.245	696.264	119,2
Д. Укупна актива = Пословна имовина	13.527.636	12.763.693	106,0

Табела 6: Структура извора финансирања привредних друштава

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
А. Капитал	6.452.000	6.067.147	106,3
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	2.515.799	2.324.721	108,2
Дугорочна резервисања	147.634	127.713	115,6
Дугорочне обавезе	2.368.166	2.197.008	107,8
В. Одложене пореске обавезе	169.388	171.198	98,9
Г. Краткорочне обавезе	5.998.657	5.807.178	103,3
Краткорочне финансијске обавезе	1.944.257	1.974.321	98,5
Обавезе из пословања	2.467.997	2.342.612	105,4
Друге краткорочне обавезе	1.586.404	1.490.246	106,5
Д. Губитак изнад висине капитала	1.608.209	1.606.552	100,1
Ђ. Укупна пасива	13.527.636	12.763.693	106,0

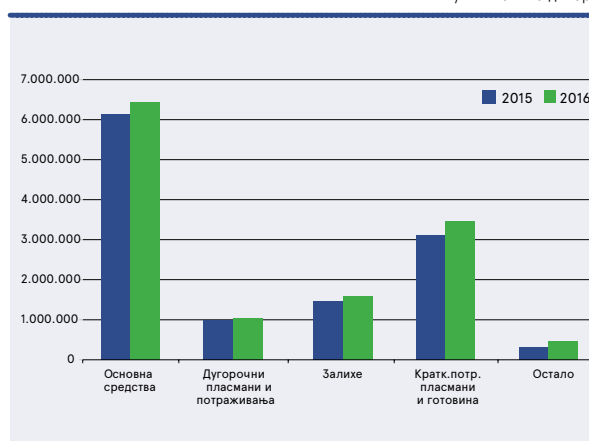
лом користила екстерне изворе, а њихов укупан дуг на крају 2016. године износи 8.683.845 милиона динара, док је капитал исказан у вредности од 6.452.000 милиона динара. На извесна побољшања у структури извора финансирања, међутим, указује динамичнији годишњи прираст капитала од раста укупних обавеза (6,3% наспрам 4,6%), тако да су сопствени извори финансирања⁵, у износу од 4.823.954 милиона динара, за 8,7% већи у односу на претходну годину. Последично, позитивне тенденције изражене су и код рача сопственог капитала, који бележи растући тренд, па је он са 34,8% у претходној години у 2016. години повећан на 35,7%, као и код степена укупне задужености домаће привреде, који је у истом периоду благо опао са 1,87 на 1,80.

У оквиру укупног капитала привредних друштава основни капитал је исказан у износу од 4.236.246 милиона динара, нераспоређени добитак у износу од 2.479.933 милиона динара, затим ревалоризационе резерве у износу од 1.613.233 милиона динара, а резерве 160.429 милиона динара, док уписани а неуплаћени капитал износи 19.838 милиона динара. Нереализовани добици по основу хартија од вредности износе 16.043 милиона, а нереализовани губици 28.892 милиона динара, док су откупљене сопствене акције исказане у износу од 24.610 милиона динара. Капитал је умањен за износ укупног губитка од 3.628.429 милиона динара.

Структура позајмљених извора финансирања, посматрано према рочности тих извора, указује да су финансијске неравнотеже и даље присутне, иако је задуживање на дуги рок расло знатно динамичнијим темпом у односу на краткорочно задуживање. На крају 2016. године, дугорочна резервисања и обавезе привредних друштава износе 2.515.799 милиона динара, а краткорочне обавезе 5.998.657 милиона динара.

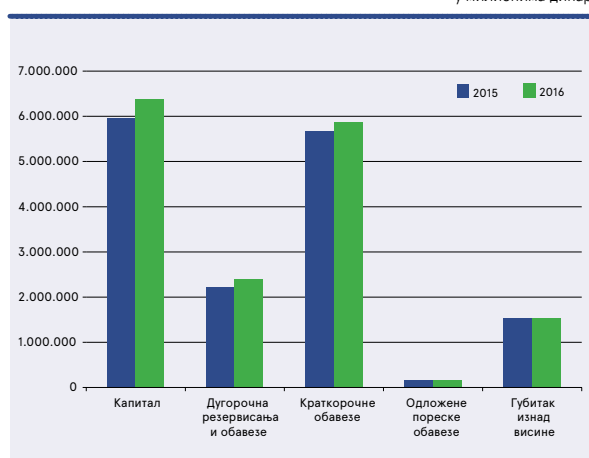
Графикон 5: Структура пословне имовине привредних друштава

у милионима динара

Графикон 6: Структура извора финансирања привредних друштава

у милионима динара

⁵ Капитал умањен за губитак изнад висине капитала и уписани а неуплаћени капитал

У прилог наведеном говори и остварени раст кредитне активности и рочна структура кредита пласираних привреде. За разлику од претходне године када су краткорочни кредити расли бржим темпом од дугорочних, у 2016. години повећано је дугорочно кредитирање привреде, тако да су дугорочне обавезе, које износе 2.368.166 милиона динара, на годишњем нивоу увећане за 7,8%, док су краткорочни кредити смањени за 1,5% и износе 1.944.257 милиона динара.

Сегмент краткорочног финансирања, као и претходних година, највећим делом чине обавезе из пословања, које су на крају 2016. године исказане у висини од 2.467.997 милиона динара и белже годишњи раст по стопи од 5,4%, тако да су привредна друштва терет финансирања текућег пословања, неуредним измиравањем обавеза, и даље преносила на добављаче.

Привреда Републике Србије је 2016. годину завршила са укупним губицима, већим за 3,3% у поређењу са претходном годином, у сумарном износу од 3.628.429 милиона динара. Раст укупних губитака био је успоренији него у претходном периоду, а томе су највише допринели губици изнад висине капитала, који су остали готово непромењени у поређењу са претходном годином и исказани су у износу од 1.608.209 милиона динара. Истовремено, услед наведених кретања, стопа изгубљеног капитала на нивоу свих привредних друштава, иако је и даље остала прилично висока, смањена је са 44,2% на 42,9%.

На крају 2016. године губитак је исказало укупно 42.616 привредних друштава, а од тога код 25.305 друштава тај губитак је био већи од износа капитала. У односу на претходну годину у 2016. години већи број друштава је исказао како укупан губитак, тако и губитак изнад висине капитала (368 односно 41 друштво).

Поправљање укупне економске слике у земљи одразило се и на благо побољшање финансијског положаја привреде, мада проблеми из претходних година, које је условљавао неадекватан начин финансирања имовине, нису изостали ни током 2016. године. Привредна друштва су, на збирном нивоу, из краткорочних извора финансирала сталну имовину у висини од 664.509 милиона динара, а да је дугорочна финансијска равнотежа ипак била нешто слабије испољена показује то што је негативан нето обртни капитал смањен за четвртину у поређењу са претходном годином. Истовремено, привредна друштва су краткорочне изворе користила и за финансирање залиха (1.653.698 милиона динара), па им је за одржавање датог нивоа пословања недостајао дугорочни капитал у износу од 2.318.207 милиона динара, што је за 5,4% мање у поређењу са претходном годином. Поред нарушене солвентности и неликвидност је била једна од карактеристика домаће привреде, тако да су и општи ратио ликвидности (0,89) и ратио текуће ликвидности (0,62) остали на прилично ниском нивоу, мада су они ипак нешто повећани у односу на претходну годину (0,85 односно 0,58).

Табела 7: Укупни губици привредних друштава

О П И С	ГОДИНА			
	2016		2015	
	Износ (у мил. динара)	Број привредних друштава	Износ (у мил. динара)	Број привредних друштава
1. Губитак	3.628.429	42.616	3.514.128	42.248
2. Губитак изнад висине капитала	1.608.209	25.305	1.606.552	25.264

3. КОНЦЕНТРАЦИЈА ФИНАНСИЈСКИХ ПЕРФОРМАНСИ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

3.1 ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА ПРЕМА СЕКТОРИМА

Укупна привредна кретања у Републици Србији, и у 2016. години, већим делом је усмеравало пословање неразмњљивих сектора, што се даље одразило на асиметрију у секторском распореду укупне привредне активности. При томе, на укупне финансијске параметре неразмњљивих сектора привредна друштва различите величине утичу равномерније, имајући у виду да велика привредна друштва просечно учествују са 30,3%, мала и микро са око четвртину, а средња са 19,8%, док су финансијске перформансе размњљивих сектора претежно подржане пословањем великих система (54,2%).

Приликом сагледавања међугодишњих тенденција испољених на нивоу сектора треба имати у виду спроведене структурне реформе у склопу којих је извршена продаја одређене имовине неких великих система, при чему је здрав део тих система наставио да послује у сектору С-Прерађивачка индустрија, док су привредна друштва са преосталим делом имовине наставила да своју делатност обављају у сектору Г-Трговина на велико и мало... Услед наведеног, сектор С-Прерађивачка индустрија, који је иначе успешно пословао, бележи још већи позитивни резултат.

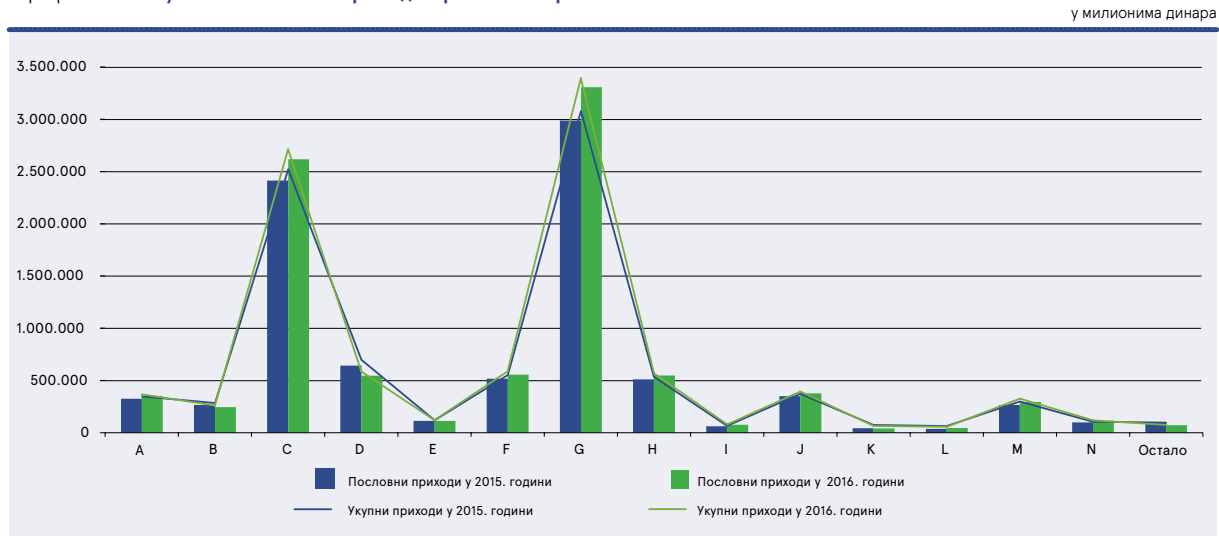
У укупно оствареним пословним активностима привреде и даље су преовлађујући допринос давала привредна друштва неразмњљивих сектора, с тим да је током 2016. године он додатно ојачан. Ови сектори реализују 58,3% укупних прихода и 58,8% укупних расхода целокупне привреде, у износу од 5.654.317 милиона динара односно 5.528.471 милион динара, док су у претходној години учествовали са 56,9% и 56,5%. При томе, и укупни приходи и укупни расходи неразмњљивих сектора расли су интензивније него на нивоу целе привреде (8,0% и 7,8% наспрам 5,4% и 3,5%), док су код размњљивих сектора укупни приходи увећани за 2,0% у односу на претходну годину, а укупни расходи смањени за 2,1%.

Анализа појединачних сектора показује да је, и у 2016. години, највећи део пословне активности српске привреде реализован у оквиру привредних друштава из неразмњљивог сектора Г-Трговина на велико и мало.... Та друштва са 3.392.946 милиона динара укупних прихода и 3.333.447 милиона динара укупних расхода, који су већи за десетину у поређењу са претходном годином, остварују 35,0% односно 35,5% укупних прихода и укупних расхода домаће привреде. На другом месту према обиму реализоване активности налазе се друштва која делатност обављају у оквиру размњљивог сектора С-Прерађивачка индустрија, са укупним приходима у висини од 2.713.193 милиона динара и укупним расходима од 2.603.950 милиона динара, који су увећани за 7,7% односно 2,8% у односу на прошлогодишње.

У светлу даљег опоравка укупних привредних кретања, повећање укупног пословног добитка бележе и размњљиви (43,1%) и неразмњљиви сектори (14,5%), а он износи 279.262 милиона динара односно 236.384 милиона динара. Динамичнији раст позитивног резултата из пословних активности размњљивих сектора од раста тог резултата неразмњљивих сектора утицао је да привредна друштва из размњљивих сектора генеришу 54,2% пословног добитка укупне привреде, док су у претходној години реализовала 48,6%.

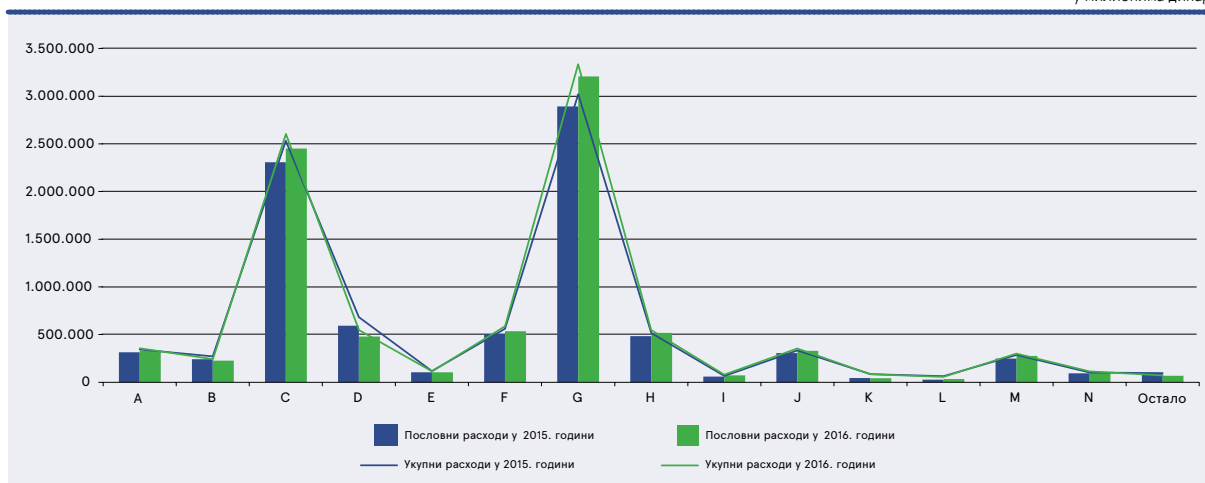
Оваквим кретањима највише је допринело изразито побољшање позитивног пословног резултата привредних друштава из размњљивог сектора С-Прерађивачка индустрија, који је увећан за 58,4% и износи 167.128 милиона динара, па је овај сектор и даље водећи према величини пословног добитка. Потом следе привредна друштва која су пословала у неразмњљивом сектору Г-Трговина на велико и мало..., чији је пословни добитак, остварен у износу од 101.036 милиона динара, већи за 6,6% у односу на претходну годину. Секторски посматрано, високе резултате по основу обављања примарне делатности реализовала су и привредна друштва из сектора Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, у износу од 65.581 милион динара и сектора Ј-Информисање и комуникације, у износу од 47.200 милиона динара, а они су већи

Графикон 7: Укупни и пословни приходи према секторима

Графикон 8: Укупни и пословни расходи према секторима

у милионима динара

за 31,3% односно 8,7% у поређењу са претходном годином. Пажњу привлачи и пословни добитак сектора Н-Саобраћај и складиштење у висини од 28.908 милиона динара, са годишњом стопом раста од 10,1%, као и добитак сектора А-Пољопривреда, шумарство и рибарство, који износи 19.741 милион динара и више је него двоструко увећан у односу на прошлогодишњи.

У оквиру појединачних сектора, негативне резултате из пословних активности бележе само привредна друштва из сектора К-Финансијске делатности и делатности осигурања и сектора Q-Здравствена и социјална заштита, у износу

од 1.867 милиона динара и 16 милиона динара, при чему су они мањи за 9,7% односно 88,3% у поређењу са претходном годином.

Повећање губитака по основу финансијских активности забележено на нивоу целокупне привреде последица је увећања тих губитака у оквиру привредних друштава већине сектора, при чему друштва неразмњивих сектора бележе израженији раст губитака по основу финансирања у односу на размњиве секторе (34,4% наспрам 3,0%) и последично већи износ тих губитака (63.108 милиона динара наспрам 60.790 милиона динара).

Табела 8: Структура прихода, расхода и резултата према појединим размњивим секторима

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА					
	А-Пољопривреда, шумарство и рибарство		С-Прерађивачка индустрија		D-Снабдевање ел. енергијом...	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
A. Укупни приходи	367.181	105,7	2.713.193	107,7	584.156	83,9
B. Укупни расходи	356.874	103,7	2.603.950	102,8	547.537	80,3
Пословни приходи	351.521	108,5	2.617.209	108,4	544.641	84,8
Пословни расходи	331.780	105,4	2.450.081	106,2	479.060	80,9
I Пословни резултат	19.741	215,2	167.128	158,4	65.581	131,3
Финансијски приходи	3.194	38,3	29.712	60,2	21.358	70,1
Финансијски расходи	8.750	91,1	76.432	87,1	22.697	71,5
II Резултат из финансирања	-5.556	438,6	-46.720	121,5	-1.339	104,4
Приходи из осталих активности	12.415	83,9	65.217	114,9	18.142	78,0
Расходи из осталих активности	15.891	81,6	74.392	94,5	45.669	79,4
III Резултат из осталих активности	-3.477	74,4	-9.175	41,7	-27.526	80,3
IV Нето добитак посл. које се обуставља	52	102,5	1.056	120,2	14	6,4
V Нето губитак посл. које се обуставља	452	256,3	3.045	5,2	111	253,0
Нето добитак	20.303	120,7	175.018	123,4	35.157	126,1
Нето губитак	11.682	78,5	83.943	50,6	5.633	40,2
VI Нето резултат	8.621	444,6	91.075	n/a	29.524	213,1

Табела 9: Структура прихода, расхода и резултата према појединим неразмњивим секторима

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА							
	F-Грађевинарство		G-Трговина на велико и мало...		H-Саобраћај и складиштење		J-Информисање и комуникације	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
A. Укупни приходи	587.040	106,7	3.392.946	110,2	567.327	106,1	393.901	105,6
Б. Укупни расходи	587.230	104,7	3.333.447	110,4	546.082	105,8	354.550	106,0
Пословни приходи	555.283	107,6	3.307.738	110,7	547.045	107,1	376.471	107,9
Пословни расходи	535.647	106,0	3.206.702	110,9	518.138	107,0	329.271	107,8
I Пословни резултат	19.636	184,2	101.036	106,6	28.908	110,1	47.200	108,7
Финансијски приходи	9.091	68,0	22.455	60,1	8.181	80,8	8.435	73,3
Финансијски расходи	23.989	87,1	42.012	80,7	12.710	82,7	14.080	92,8
II Резултат из финансирања	-14.898	105,2	-19.558	132,9	-4.530	86,4	-5.645	154,6
Приходи из осталих активности	22.537	110,4	62.256	115,9	12.040	85,5	8.950	71,3
Расходи из осталих активности	26.810	102,1	83.064	111,3	14.832	91,0	11.000	79,3
III Резултат из осталих активности	-4.273	73,1	-20.808	99,5	-2.792	125,6	-2.050	156,3
IV Нето добитак посл. које се обуст.	129	52,0	497	137,8	61	64,3	45	165,9
V Нето губитак посл. које се обуст.	784	52,0	1.669	138,9	402	208,9	199	133,7
Нето добитак	40.588	139,4	105.238	110,5	27.948	112,5	42.657	104,5
Нето губитак	46.668	106,5	63.660	121,1	10.982	107,8	9.258	119,6
VI Нето резултат	-6.080	41,4	41.578	97,4	16.967	115,7	33.399	101,1

И у 2016. години највећи негативни резултат по основу финансијских активности, у износу од 46.720 милиона динара, исказала су привредна друштва која послују у сектору С-Прерађивачка индустрија, а он је више него за петину већи у односу на претходну годину. Према висини губитака по основу финансирања, затим се издвајају друштва из сектора G-Трговина на велико и мало..., (19.558 милиона динара) и F-Грађевинарство (14.898 милиона динара), уз међугодишњу стопу раста од 32,9% и 5,2%.

Истовремено, позитиван резултат из финансирања бележе само привредна друштва из сектора Р-Образовање, и то у износу од 31 милион динара, а он је скоро двоструко већи у поређењу с претходном годином.

Тренд смањења губитака по основу осталих активности настављен је и на нивоу разменљивих (36,7%) и неразмњивих сектора (16,9%), а како је био слабије изражен код неразмњивих сектора, они у 2016. години исказују водећи део поменутог губитка, у висини од 42.908 милиона динара, за разлику од претходне године када су остали губитак претежно генерисали разменљиви сектори. Губитак из осталих активности разменљивих сектора исказан је у износу од 37.978 милиона динара.

Снажан раст пословног добитка разменљивих сектора праћен благим повећањем губитака по основу финансирања и значајним падом негативног резултата оствареног из осталих активности резултирали су тиме да ови сектори, након дугогодишњег пословања са губитком, у 2016. го-

дини пређу у зону профитабилности и исказу позитиван нето резултат у износу од 147.056 милиона динара (губитак у претходној години 347 милиона динара), чиме су кључно и утицали на обликовање укупног резултата домаће привреде. У условима повољнијег пословања амбијента побољшани су и укупни резултати пословања неразмњивих сектора који остварују више него за петину већи укупан добитак, у износу од 82.248 милиона динара, од чега су више од две трећине реализовала мала привредна друштва.

Секторска анализа резултата пословања указује да је и у 2016. години највише сектора успешно пословало (њих 14). Највећи позитиван нето резултат исказала су привредна друштва из разменљивог сектора С-Прерађивачка индустрија, у износу од 91.075 милиона динара, која су у претходној години пословала са губитком од 24.176 милиона динара, а затим следе друштва из неразмњивог сектора G-Трговина на велико и мало..., са добитком мањим за 2,6% у односу на претходну годину, а он износи 41.578 милиона динара. Треба поменути и да ова два сектора генеришу нешто мање од три петине укупног добитка реализованог на нивоу свих привредних друштава, с тим да резултате на нивоу та два сектора треба сагледавати у контексту напред наведених структурних реформи.

Успешно је пословао и сектор J-Информисање и комуникације, са добитком у висини од 33.399 милиона динара, који је незнатно већи од прошлогодисњег (1,0%), као и сектор D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, па-

ром и климатизација, чији је позитиван нето резултат од 29.524 милиона динара више него два пута већи у поређењу са претходном годином. Привредна друштва из сектора М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности реализовала су скоро 2,6 пута већи добитак у односу на прошлогодишњи, у износу од 17.925 милиона динара, а значајан износ добитка, који је порастао за 15,7% у поређењу са претходном годином, бележе и друштва из сектора Н-Саобраћај и он износи 16.967 милиона динара. Висок годишњи раст профитабилности (123,6%) карактерише и пословање сектора В-Рударство, чији укупни добитак износи 13.832 милиона динара, а треба поменути и да је захваљујући успешној пољопривредној сезони добитак сектора А-Пољопривреда, шумарство и рибарство од 8.621 милион динара више него четвороструко увећан, па је тај сектор у 2016. години забележио највеће повећање позитивног резултата међу секторима.

располагали неразмњиви сектори расли брже него ти капацитети код размњивих сектора.

Пословна имовина привредних друштава из неразмњивих сектора у износу од 7.368.604 милиона динара већа је за 7,7% у поређењу са претходном годином, док је капитал од 3.377.346 милиона динара увећан за 8,5%, услед чега је удео тих сектора у поменутих капацитетима на нивоу укупне привреде благо порастао и износи 54,5% односно 52,3% (у претходној години 53,6% и 51,3%).

Секторски гледано, као и ранијих година, највећи део финансијских потенцијала ангажовала су привредна друштва из размњивог сектора С-Прерађивачка индустрија, чија пословна имовина и капитал у износу од 2.986.475 милиона динара односно 1.238.295 милиона динара, учествују са 22,1% и 19,2% у тим потенцијалима свих привредних друштава.

Табела 10: Структура пословне имовине према појединим размњивим секторима

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА					
	А-Пољопривреда, шумарство и рибарство		С-Прерађивачка индустрија		D-Снабдевање ел. енергијом...	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
А. Уписани а неуплаћени капитал	923	134,8	3.351	115,8	7.013	99,7
Б. Стална имовина	464.846	101,8	1.484.411	102,7	1.338.772	102,1
Нематеријална имовина	2.428	92,3	55.165	105,3	12.498	124,9
Некретнине, постројења и опрема	314.026	102,3	1.287.104	103,2	1.213.693	102,2
Биолошка средства	111.899	100,1	3.840	102,4	486	99,6
Дугорочни финансијски пласмани	35.118	106,4	129.332	100,0	109.551	97,8
Дугорочна потраживања	1.375	63,6	8.970	75,1	2.543	229,7
В. Одложена пореска средства	3.009	84,9	12.930	99,0	122	114,1
Г. Обртна имовина	238.794	105,4	1.485.784	110,2	301.507	95,6
Залихе	95.459	103,1	538.895	104,4	47.189	65,7
Потраживања по основу продаје	83.824	108,9	555.194	112,9	137.290	90,6
Краткорочни финансијски пласмани	19.131	90,2	122.288	106,4	8.433	98,5
Остала краткорочна потраживања	25.020	109,8	129.865	113,7	37.077	114,5
Готовински еквиваленти и готовина	15.361	117,1	139.541	125,5	71.518	139,8
Д. Укупна актива = Пословна имовина	707.572	102,9	2.986.475	106,3	1.647.413	100,8

Непрофитабилно је пословало пет сектора, а највећи укупан губитак, у износу од 20.895 милиона динара, исказују привредна друштва из сектора К-Финансијске делатности и делатности осигурања, при чему је он за 72,9% већи од прошлогодишњег. Такође, значајан негативан нето резултат бележи и сектор F-Грађевинарство, мада је тај резултат скоро за три петине мањи у односу на претходну годину и износи 6.080 милиона динара.

Секторски распоред финансијских потенцијала показује да је и у 2016. години, њихов највећи део био ангажован у оквиру привредних друштава која делатност обављају у неразмњивим секторима. Треба поменути и да су, исто као и претходне године, финансијски капацитети којима су

Такође, великом пословном имовином континуирано располажу и сектори G-Трговина на велико и мало... (2.324.843 милиона динара), D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (1.647.413 милиона динара) и F-Грађевинарство (1.472.327 милиона динара), те је у тим секторима сконцентрисано две петине укупне пословне имовине целокупне привреде.

Привредна друштва из поменутих сектора поседују и највећи део капитала укупне привреде, имајући у виду да капитал сектора D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација износи 984.491 милиона динара или 15,3%, сектора G-Трговина на велико и мало... 859.749

Табела 11: Структура пословне имовине према појединим неразмјенивим секторима

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА							
	F-Грађевинарство		G-Трговина на велико и мало...		H-Саобраћај и складиштење		J-Информисање и комуникације	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
A. Уписани а неуплаћени капитал	865	82,1	2.648	91,1	1.210	93,4	188	52,9
Б. Стална имовина	949.098	103,5	789.560	99,8	589.987	105,9	387.315	101,5
Нематеријална имовина	10.865	96,3	35.499	116,7	5.254	110,3	107.368	98,8
Некретнине, постројења и опрема	869.408	103,1	582.520	102,8	562.959	105,6	185.150	102,6
Биолошка средства	272	72,0	1.359	119,9	59	188,5	67	894,5
Дугорочни финансијски пласмани	61.545	107,6	159.085	86,7	18.550	107,5	93.458	103,4
Дугорочна потраживања	7.007	163,1	11.097	117,7	3.166	145,7	1.272	58,7
В. Одложена пореска средства	1.087	95,9	4.557	86,8	1.132	89,7	6.954	99,4
Г. Обртна имовина	521.277	112,2	1.528.078	109,2	208.679	111,9	175.277	96,0
Залихе	199.084	110,2	586.770	110,3	24.925	105,7	22.738	100,3
Потраживања по основу продаје	139.022	113,0	550.183	108,6	92.831	104,4	70.234	99,4
Краткорочни финансијски пласмани	47.790	104,3	94.567	90,5	23.804	95,3	16.047	95,9
Остала краткорочна потраживања	86.758	116,3	141.881	111,1	27.211	146,6	34.903	99,6
Готовински еквиваленти и готовина	48.623	120,3	154.678	120,9	39.908	131,2	31.355	83,5
Д. Укупна актива = Пословна имовина	1.472.327	106,4	2.324.843	105,8	801.008	107,3	569.734	99,7

милиона динара или 13,3% и сектора F-Грађевинарство 702.420 милиона динара или 10,9%.

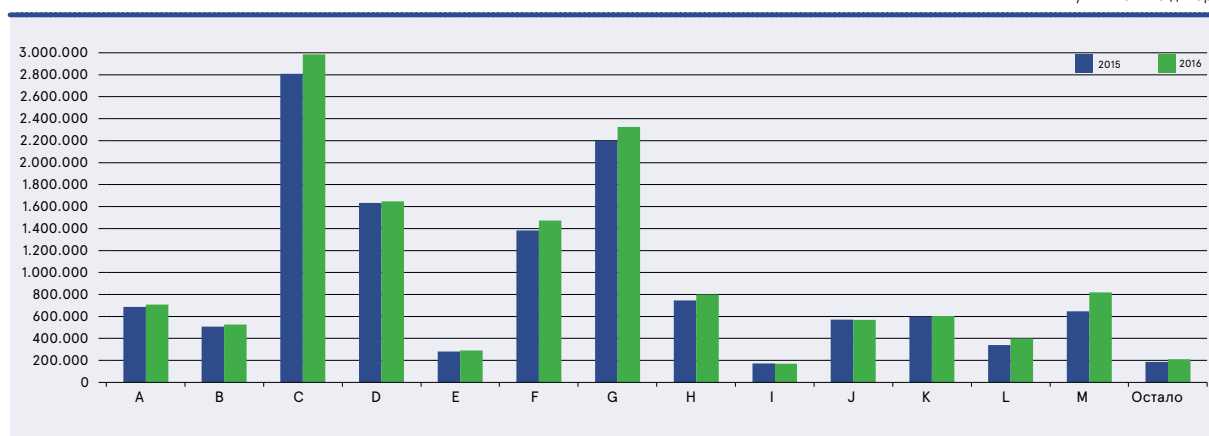
Годинама уназад и размјениви и неразмјениви сектори се приликом финансирања укупне активности претежно ослањају на позајмљене изворе, тако да они у 2016. години износе 3.857.135 милиона динара односно 4.826.710 милиона динара и на годишњем нивоу су повећани за 2,3% односно 6,5%. Истовремено, сопствени извори, који у финансирању средстава учествују са 2.291.803 милиона динара односно 2.532.151 милион динара расли су бржим темпом (7,2% и 10,0%). Такође, треба поменути и да је 55,6% укупног дуга привреде сконцентрисано у оквиру неразмјенивих сектора, а да ти сектори истовремено користе и 52,5% сопствених извора финансирања свих привредних друштава.

Захваљујући наведеним кретањима, током 2016. године, благо је побољшана структура финансирања, како на нивоу размјенивих, тако и на нивоу неразмјенивих сектора, што поткрепљују подаци да је степен укупне задужености и једних и других смањен у односу на претходну годину (са 1,76 на 1,68 односно са 1,97 на 1,91).

Асиметрија позајмљеног капитала са аспекта рочности задржана је и код размјенивих и код неразмјенивих сектора, мада се у погледу рочне структуре бележе позитивне тенденције, с обзиром да су учешћа дугорочних обавеза у укупним обавезама и једних и других сектора благо повећана и износе 26,1% односно 28,2%, док су у претходној години била 24,7% односно 27,9%.

Графикон 9: Пословна имовина према секторима

у милионима динара

Са највећим износом сопствених извора финансирања, од 860.895 милиона динара, располагао је сектор D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација и они су готово задржани у висини прошлогодишњих, а затим следе сектори С-Прерађивачка индустрија (703.752 милиона динара) и G-Трговина на велико и мало... (581.304 милиона динара), код којих су ови извори повећани за 24,0% и 11,2% у односу на претходну годину. Раст сопствених извора финансирања бележе готови сви сектори, а у томе се посебно издваја сектор М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности са међугодишњом стопом раста од 67,6%, тако да привредна друштва тог сектора располажу сопственим капиталом у износу од 308.179 милиона динара.

При томе, неразмњиви сектори бележе годишњи раст губитака од 6,8%, док су губици размњивих сектора од 1.771.288 милиона динара готово у висини прошлогодишњих.

Тренд кумулирања губитака задржан је код већине сектора и током 2016. године, с тим да је интензитет раста губитака био слабији у поређењу са тим растом у претходној години. Уобичајено, највеће губитке бележе привредна друштва из сектора С-Прерађивачка индустрија, у износу од 1.083.988 милиона динара, с тим да су они за 2,6% мањи у односу на претходну годину. Према висини губитака издвајају се и сектори G-Трговина на велико и мало... (549.227 милиона динара), D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, па-

Табела 12: Структура извора финансирања према појединим размњивим секторима

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА					
	А-Пољопривреда, шумарство и рибарство		С-Прерађивачка индустрија		D-Снабдевање ел. енергијом...	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
А. Капитал	407.607	104,0	1.238.295	109,4	984.491	98,1
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	89.937	111,6	569.904	111,5	219.965	93,9
Дугорочна резервисања	6.916	110,3	37.156	127,9	23.060	123,9
Дугорочне обавезе	83.021	111,7	532.749	110,5	196.905	91,3
В. Одложене пореске обавезе	6.952	102,9	17.847	99,0	95.635	99,1
Г. Краткорочне обавезе	252.680	100,3	1.693.018	99,0	463.937	107,9
Краткорочне финансијске обавезе	83.629	106,5	495.139	83,7	187.272	115,5
Обавезе из пословања	118.443	96,8	726.842	107,1	138.749	88,6
Друге краткорочне обавезе	50.609	99,1	471.037	107,2	137.917	124,0
Д. Губитак изнад висине капитала	49.604	112,8	532.589	94,9	116.615	89,2
Ђ. Укупна пасива	707.572	102,9	2.986.475	106,3	1.647.413	100,8

Анализа дистрибуције укупног дуга према секторима показује да сектор С-Прерађивачка индустрија исказује највеће укупне обавезе на нивоу привреде, у износу од 2.280.769 милиона динара, с тим да су оне веће за 1,9% у односу на претходну годину. Потом следе сектори G-Трговина на велико и мало... са 1.740.882 милиона динара и F-Грађевинарство са 939.984 милиона динара укупних обавеза, које су расле по годишњој стопи од 4,1% односно 9,2%.

У поређењу са претходном годином, највеће повећање дуга забележено је код сектора L-Пословање некретнинама (18,9%), где је исказано 303.908 милиона динара дуга, а приличан раст укупних обавеза евидентан је и у сектору H-Саобраћај и складиштење, у коме су обавезе веће за 16,1% у поређењу са претходном годином и износе 375.798 милиона динара.

Годинама уназад највећи део укупних губитака генерисали су неразмњиви сектори, изузимајући претходну годину када су вођство преузели размњиви сектори, да би у 2016. години преко половине укупних губитака целокупне привреде, у износу од 1.857.141 милион динара, поново кумулирала привредна друштва из неразмњивих сектора.

ром и климатизација (380.234 милиона динара) и F-Грађевинарство (336.589 милиона динара), а губици тих сектора су већи у поређењу са претходном годином (3,3%, 4,2% и 14,6% респективно). Међугодишње тенденције на нивоу сектора С-Прерађивачка индустрија и G-Трговина на велико и мало... треба посматрати са аспекта напред наведених структурних реформи.

Интензиван раст укупних губитака бележе привредна друштва из сектора L-Пословање некретнинама (16,4%) и K-Финансијске делатности и делатности осигурања (14,9%) и ти губици износе 171.940 милиона динара и 154.302 милиона динара.

Слабије кумулирање губитака и побољшана структура извора финансирања на нивоу размњивих и неразмњивих сектора рефлектовали су се и кроз пад стопе изгубљеног капитала размњивих сектора која износи 43,6% (у претходној години 45,4%), док је код неразмњивих сектора та стопа смањена са прошлогодишњих 43,0% на 42,3% у 2016. години.

Табела 13: Структура извора финансирања према појединим неразмњивим секторима

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА СЕКТОРИМА							
	F–Грађевинарство		G–Трговина на велико и мало...		H–Саобраћај и складиштење		J–Информисање и комуникације	
	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.	Износ	Инд.
A. Капитал	702.420	104,5	859.749	106,8	479.420	101,2	276.203	107,4
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	257.103	115,3	261.286	90,6	110.216	114,3	195.883	100,4
Дугорочна резервисања	25.779	107,5	12.043	128,2	8.391	104,0	5.423	106,6
Дугорочне обавезе	231.324	116,3	249.243	89,3	101.825	115,2	190.460	100,2
В. Одложене пореске обавезе	7.256	93,4	4.932	85,2	17.873	101,0	1.819	73,7
Г. Краткорочне обавезе	675.624	107,2	1.474.664	107,0	247.709	118,2	182.786	91,4
Краткорочне финансијске обавезе	231.690	99,0	416.295	105,6	54.153	110,2	50.246	82,1
Обавезе из пословања	233.258	115,0	826.466	107,2	103.848	108,1	66.621	102,2
Друге краткорочне обавезе	210.676	108,8	231.903	109,0	89.708	139,3	65.919	89,6
Д. Губитак изнад висине капитала	170.077	113,3	275.788	98,6	54.210	105,8	86.957	104,7
Ђ. Укупна пасива	1.472.327	106,4	2.324.843	105,8	801.008	107,3	569.734	99,7

Поправљање пословне климе одразило се на смањивање негативног нето обртног капитала, који је на нивоу укупне привреде за четвртину мањи од прошлогодишњег, а што је последица мањег коришћења краткорочних извора за финансирање сталне имовине на нивоу и размњивих и неразмњивих сектора. Наиме, у 2016. години привредним друштвима из размњивих сектора недостајало је 513.501 милион динара дугорочног капитала за финансирање сталне имовине односно 23,6% мање него претходне године, док је негативан нето обртни капитал неразмњивих сектора, у износу од 151.008 милиона динара, умањен за 29,3% у односу на претходну годину.

Највећи негативан нето обртни капитал исказала су привредна друштва која су пословала у сектору D–Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, у износу од 257.912 милиона динара и он је за 22,3% већи него претходне године, а потом друштва из сектора С–Прерађивачка индустрија (210.754 милиона динара), при чему она бележе смањење тог капитала за 42,5% у односу на претходну годину.

У оквиру појединачних сектора, негативан нето обртни капитал привредних друштава из неразмњивог сектора L–Пословање некретнинама од 113.593 милиона динара бележи најупадљивију међугодишњу стопу раста од 43,0%. С друге стране, највеће смањење негативног нето обртног капитала обележило је сектор В–Рударство и то са 47.956 милиона динара, колико је износио претходне године, на 3.965 милиона динара у 2016. години.

Исто као и претходне године, из дугорочног капитала је у потпуности финансирана стална имовина само код привредних друштава из два сектора, и то сектора К–Финансијске делатности и делатности осигурања и сектора G–Трговина на велико и мало..., која су исказала позитиван нето обртни капитал у износу од 204.349 милиона динара и

53.030 милиона динара, повећан за 20,4% односно чак 2,7 пута у поређењу са претходном годином.

Секторски гледано, и у 2016. години настављено је пословање привредних друштава уз недостатак дугорочног капитала за финансирање сталне имовине и залиха, с тим да је износ недостајућег капитала био мањи у односу на претходну годину, што се рефлектовало на то да на нивоу укупне привреде недостајући дугорочни капитал буде смањен за 5,4%. Размњивим секторима недостајало је дугорочног капитала у износу од 1.243.607 милиона динара и он је за 11,0% нижи у односу на прошлогодишњи ниво, док је неразмњивим секторима недостајало 1.074.601 милион динара дугорочног капитала, односно 1,8% више у односу на претходну годину.

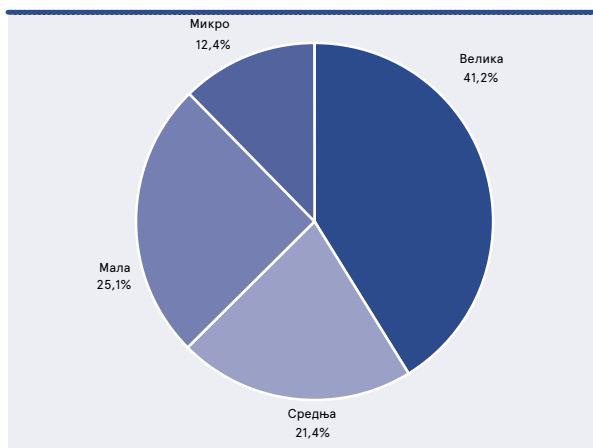
За успостављање стабилног финансијског положаја, највише дугорочног капитала недостајало је привредним друштвима из сектора С–Прерађивачка индустрија (749.650 милиона динара), G–Трговина на велико и мало... (533.739 милиона динара) и F–Грађевинарство (360.063 милиона динара). У оквиру појединачних сектора, недостајући капитал је на годишњем нивоу највише смањен у сектору В–Рударство (51,9%).

3.2 ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ⁶

Финансијска кретања српске привреде, и у 2016. години, у значајној мери су определили велики системи, чије основне финансијске перформансе имају висок удео у привредним токовима, а оно што је посебно обележило њихово пословање је изражен раст профитабилности остварен на годишњем нивоу. Истовремено, знатан утицај на укупне економске параметре имају и мала привредна друштва, која, у 2016. години, бележе раст профитабилности остварен на здравим основама. Евидентан је и значајан утицај најбројнијег сегмента привреде, који чине микро привредна друштва, с тим да је то сегмент који је, на укупном нивоу, пословао са негативним резултатом и уз неадекватну финансијску структуру.

Највећи део пословних активности привреде генеришу велика привредна друштва, будући да су остварила укупне приходе у износу од 3.994.279 милиона динара и укупне расходе од 3.851.526 милиона динара, што представља 41,2% односно 41,0% тих прихода и расхода свих привредних друштава. Пословање великих друштава претежно се обављало у разменљивим секторима, при чему је највећи обим активности забележен код друштава у сектору С-Прерађивачка индустрија, на која се односи 33,9% укупних прихода и 33,7% укупних расхода свих великих привредних друштава.

Графикон 10: Укупни приходи привредних друштава према величини

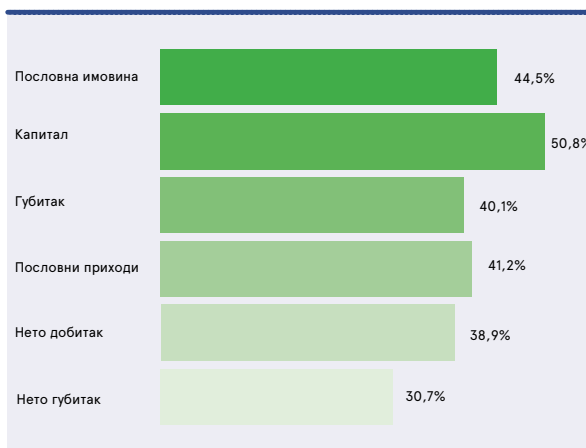
И у оквиру малих привредних друштава одвијао се знатан део укупних пословних активности, с обзиром да су она остварила четвртину укупних прихода и укупних расхода (2.433.462 милиона динара односно 2.325.342 милиона динара) на нивоу привреде, што у односу на претходну годину представља повећање за 7,0% и 5,4%. За разлику од великих, мала привредна друштва су у већем броју пословала у неразменљивим секторима, где су најактивнија била друштва у сектору Г-Трговина на велико и мало... која су реализовала две петине укупних прихода и укупних расхода свих малих друштава.

У складу са наведеним, велика привредна друштва су имала опредељујући утицај и на укупан позитиван пословни резултат домаће привреде, остваривши 44,6% овог резултата, односно 230.079 милиона динара, који је у односу на претходну годину већи за 26,7%. Највећи удео у пословном резултату бележе друштва која су пословала у секторима С-Прерађивачка индустрија (36,5%) и D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (27,1%).

Истовремено, значајан допринос дала су и мала привредна друштва, која су остварила 29,1% укупног позитивног пословног резултата привреде, односно 149.982 милиона динара. Том резултату највише су допринела друштва из сектора Г-Трговина на велико и мало... и сектора С-Прерађивачка индустрија, на која се заједно односи више од половине резултата свих малих друштава. Позитиван резултат из пословних активности код малих привредних друштава већи је за 24,5% у односу на претходну годину.

Негативни ефекти финансијских активности исказани на нивоу привреде, већи за 17,0% од прошлогодишњих, присутни су и код великих привредних друштава. Међутим, укупан финансијски губитак ових друштава у износу од 52.517 милиона динара, нешто је нижи у односу на претходну годину, а чини више од две петине тог губитка привреде. Треба истаћи и податак да су средња привредна друштва исказала негативан резултат из финансирања, петоструко већи, у износу од 24.011 милиона динара.

Графикон 11: Учешће великих привредних друштава у перформансама привреде

Такође, велика привредна друштва су забележила и негативан резултат остварен по основу усклађивања вредности остале имовине и осталих активности у износу од 34.596 милиона динара, који чини више од две петине овог резултата на нивоу привреде, а у односу на претходну годину је мањи за 12,3%. Интересантно је напоменути да је негативан резултат из осталих активности средњих привредних друштава, у износу од 3.792 милиона динара, смањен 6,8 пута у односу на прошлогодишњи резултат. Насупрот томе, микро привредна друштва су на збирном нивоу увећала гу-

⁶ Види фусноту 4

Табела 14: Структура прихода, расхода и резултата према величини привредних друштава

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ							
	Велика	Инд.	Средња	Инд.	Мала	Инд.	Микро	Инд.
A. Укупни приходи	3.994.279	101,5	2.072.754	112,5	2.433.462	107,0	1.197.811	104,2
Б. Укупни расходи	3.851.526	98,7	1.994.172	111,1	2.325.342	105,4	1.223.413	104,3
Пословни приходи	3.825.813	102,6	1.988.789	113,8	2.349.987	108,4	1.131.077	105,7
Пословни расходи	3.595.734	101,3	1.881.549	112,7	2.200.005	107,4	1.102.732	105,2
I Пословни резултат	230.079	126,7	107.240	137,1	149.982	124,5	28.345	132,9
Финансијски приходи	72.089	65,8	24.315	48,9	24.289	60,7	20.740	62,2
Финансијски расходи	124.606	76,2	48.326	89,3	53.699	78,6	38.698	73,5
II Резултат из финансирања	-52.517	97,5	-24.011	541,1	-29.410	104,0	-17.958	92,8
Приходи из осталих активности	95.480	101,4	59.030	135,1	58.700	89,3	45.757	99,0
Расходи из осталих активности	130.076	97,3	62.822	90,3	70.609	80,0	76.346	109,1
III Резултат из осталих активности	-34.596	87,7	-3.792	14,6	-11.909	52,8	-30.590	128,6
IV Нето добитак пословања које се обуст.	896	129,0	620	104,3	486	87,3	237	65,9
V Нето губитак пословања које се обуст.	1.109	1,9	1.475	121,7	1.028	122,8	5.636	285,7
Нето добитак	208.081	114,9	116.427	124,9	141.715	119,7	68.189	109,9
Нето губитак	93.601	55,1	54.297	94,5	53.607	82,1	103.603	109,4
VI Нето резултат	114.480	1.035,8	62.130	173,7	88.108	166,0	-35.414	108,5

битак из осталих активности за 28,6% у поређењу са претходном годином и он износи 30.590 милиона динара.

За разлику од укупне привреде у Републици Србији, која је пословну 2016. годину завршила са више него троструко већим позитивним нето резултатом од прошлогодишњег, велика привредна друштва су реализовала добитак већи преко десет пута, у износу од 114.480 милиона динара. На овако драстично увећање оствареног резултата делом је утицало енормно смањење (53 пута) нето губитка пословања које се обуставља, расхода промене рачуноводствене политике и исправке грешака из ранијих периода. Истовремено, треба истаћи да значајан раст профитабилности бележе 43 велика привредна друштва, која су повећала прошлогодишњи позитиван нето резултат више него двоструко, док је 27 великих друштава након исказаних губитака у претходној години, прешло у профитабилну зону пословања у 2016. години. Такође, од укупно 305 великих привредних друштава, позитивно је пословало 231 друштво. Посматрано укупно, добитак великих привредних друштава чини половину добитка привреде, при чему су више од две трећине остварила друштва из сектора С-Прерађивачка индустрија (50.151 милион динара) и сектора D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (28.661 милион динара).

Профитабилно пословање одржала су и средња привредна друштва, која су исказала позитиван нето резултат у висини од 62.130 милиона динара, увећан за 73,7% у односу на претходну годину. При томе, скоро две трећине овог резултата реализовала су привредна друштва из сектора С-Прерађивачка индустрија (27.258 милиона динара) и сектора G-Трговина на велико и мало (12.799 милиона динара). Нешто више од четири петине (1.027) средњих привредних друштава бележи профитабилно пословање.

И мала привредна друштва исказала су позитиван нето резултат, већи за две трећине у односу на прошлогодишњи, у износу од од 88.108 милиона динара. Више од три петине тог добитка односи се на привредна друштва из сектора G-Трговина на велико и мало... (31.068 милиона динара) и сектора С-Прерађивачка индустрија (24.519 милиона динара). Када је реч о малим привредним друштвима треба истаћи да је то сегмент привреде који из године у годину бележи боље резултате и када се посматрају резултати друштава појединачно. Тако је у 2016. години чак 88,2% малих привредних друштава пословало са нето добитком (у 2015. години 85,9%).

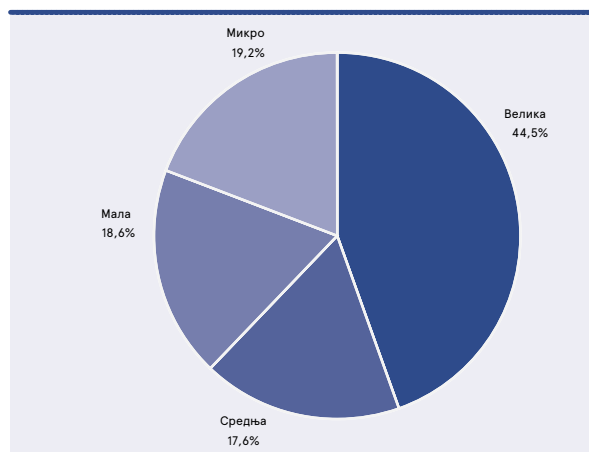
Током 2016. године само су микро привредна друштва пословала непрофитабилно, исказавши негативан нето резултат у износу од 35.414 милиона динара, који је увећан за 8,5% у односу на претходну годину. Највећи део тог губитка исказала су привредна друштва из сектора F-Грађевинарство, а њихов негативан резултат (12.531 милион динара) је у поређењу са претходном годином повећан за 48,1%. Висок губитак исказала су и микро привредна друштва из сектора С-Прерађивачка индустрија (10.853 милиона динара), с тим да је он мањи за 10,5% у односу на претходну годину. После прошлогодишњег профитабилног пословања, негативан резултат бележе микро привредна друштва која су пословала у секторима L-Пословање некретнинама (3.258 милиона динара), А-Пољопривреда, шумарство и рибарство (2.610 милиона динара) и М-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (1.222 милиона динара). И поред растућег негативног резултата исказаног на нивоу свих микро привредних друштава, у 2016. години је у односу на претходну годину повећан број друштава која су пословала са нето добитком (са 46.602 на 47.854), а смањен је број друштава која су исказала негативан резултат (са 26.389

на 25.843). Такође, порастао је и број микро привредних друштава без исказаног нето резултата (са 11.450 на 13.148).

Вредност пословне имовине у износу од 6.025.412 милиона динара и капитала од 3.275.557 милиона динара великих друштава, који чине 44,5% односно 50,8% капацитета свих привредних друштава, указује на преовлађујуће учешће тог сегмента друштава у укупним финансијским потенцијалима домаће привреде. Са највећим делом тих капацитета располажу друштва која су пословала у сектору D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (1.531.708 милиона динара пословне имовине и 944.232 милиона динара капитала).

Неповољну финансијску структуру средстава и извора њиховог финансирања, услед недостатка сопствених извора за финансирање пословања, потврђује и груписање привредних друштава према величини. Наиме, одсуство финансијске равнотеже и висока зависност од позајмљених извора посебно је изражена у пословању најбројнијих, микро привредних друштава, код којих учешће сопственог капитала у укупном капиталу од 13,1% има за последицу и

Графикон 12: **Пословна имовина према величини привредних друштава**

од чега 510.875 милиона динара чине губици изнад висине капитала. Преко половине укупних губитака, као и губитака изнад висине капитала великих система сконцентрисано је у оквиру друштава која су пословала у сектору С-Пре-

Табела 15: **Структура пословне имовине према величини привредних друштава**

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ							
	Велика	Инд.	Средња	Инд.	Мала	Инд.	Микро	Инд.
A. Уписани а неуплаћени капитал	69	136,2	1.597	86,4	4.439	96,9	15.471	100,7
Б. Стална имовина	4.293.591	100,3	1.354.063	114,5	1.240.991	108,0	1.115.618	107,5
Нематеријална имовина	167.539	101,2	39.983	93,8	25.200	144,2	39.147	104,8
Некретнине, постројења и опрема	3.627.951	101,0	1.120.439	118,9	1.005.473	108,8	753.269	106,1
Биолошка средства	96.133	100,0	27.693	98,6	8.282	108,1	4.986	106,8
Дугорочни финансијски пласмани	377.351	95,9	156.764	98,2	194.432	100,5	305.387	110,1
Дугорочна потраживања	24.617	76,5	9.184	95,3	7.604	126,3	12.828	143,1
В. Одложена пореска средства	21.953	98,6	7.678	96,1	7.131	83,8	2.221	115,6
Г. Обртна имовина	1.709.800	102,4	1.018.827	112,3	1.270.014	112,1	1.464.174	109,2
Залихе	487.995	93,7	328.319	115,0	453.493	110,9	383.891	109,4
Потраживања по основу продаје	653.301	104,1	354.665	113,2	458.070	111,2	393.051	107,0
Краткорочни финансијски пласмани	131.419	96,9	107.602	90,9	101.524	102,3	141.663	103,2
Остала краткорочна потраживања	188.996	107,4	113.942	115,1	113.771	117,9	220.868	106,9
Готовински еквиваленти и готовина	248.088	117,8	114.298	125,6	143.156	123,2	324.702	116,6
Д. Укупна актива = Пословна имовина	6.025.412	100,9	2.382.165	113,5	2.522.575	109,9	2.597.485	108,4

висок степен задужености од 6,64, а он је знатно већи од степена задужености целе привреде (1,80). С друге стране, велика привредна друштва су из сопствених средстава финансирала 45,9% укупне имовине, што је изнад привредног нивоа од 35,7%, па су последично ова друштва забележила и најнижи степен задужености од 1,18.

Високи кумулирани губици, који већ годинама прате српску привреду, највише су оптеретили велика и микро привредна друштва. Велика друштва носе две петине укупних губитака целе привреде, односно 1.455.028 милиона динара,

рађивачка индустрија (450.231 милион динара и 175.664 милиона динара) и сектору D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (359.869 милиона динара и 108.811 милиона динара).

Истовремено, више од половине укупних губитака микро привредних друштава у висини од 1.132.065 милиона динара, односи се на друштва која су пословала у секторима С-Прерађивачка индустрија (331.054 милиона динара) и Г-Трговина на велико и мало... (289.064 милиона динара). Треба истаћи и да су друштва из тих сектора кумулирала

скоро три петине губитка изнад висине капитала свих микро друштава, који износи 676.681 милион динара и већи је од тог губитка великих привредних друштава.

Нагомилани губици условили су смањивање сопственог капитала у микро друштвима, што се посебно одразило на изузетно високу стопу изгубљеног капитала од 77,0%, која је знатно већа од ове стопе на нивоу свих привредних друштава (42,9%). Сва остала привредна друштва са аспекта величине бележе нижу стопу изгубљеног капитала од исказане стопе на нивоу привреде, с тим да је код великих привредних друштава ова стопа најнижа (34,5%).

(87.454 милиона динара). Истовремено, великим системима је недостајало 903.139 милиона динара дугорочног капитала за одржавање постигнутог нивоа пословања.

Висок износ негативног нето обртног капитала у износу од 318.746 милиона динара забележила су и микро привредна друштва, при чему је највећи мањак нето обртног капитала исказан код привредних друштава из сектора С-Прерађивачка индустрија (172.374 милиона динара) и сектора Г-Трговина на велико и мало... (132.480 милиона динара). Такође, микро привредним друштвима недостајало је 702.636 милиона динара квалитетних извора финансирања.

Табела 16: Структура извора финансирања према величини привредних друштава

у милионима динара

О П И С	ПРИВРЕДНА ДРУШТВА ПРЕМА ВЕЛИЧИНИ							
	Велика	Инд.	Средња	Инд.	Мала	Инд.	Микро	Инд.
А. Капитал	3.275.557	101,9	1.026.763	114,9	1.119.740	114,6	1.029.940	105,0
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	1.113.835	104,7	508.813	126,0	434.338	107,4	458.814	101,3
Дугорочна резервисања	77.616	117,0	33.155	115,4	19.543	110,1	17.320	116,3
Дугорочне обавезе	1.036.219	103,9	475.658	126,9	414.795	107,3	441.494	100,8
В. Одложене пореске обавезе	136.989	96,0	17.365	109,9	12.121	125,7	2.913	94,9
Г. Краткорочне обавезе	2.009.907	93,6	1.065.175	112,5	1.141.076	104,0	1.782.499	110,3
Краткорочне финансијске обавезе	647.610	83,6	354.174	112,1	337.703	97,0	604.770	112,9
Обавезе из пословања	767.060	98,0	405.745	110,8	535.541	110,0	759.651	107,5
Друге краткорочне обавезе	595.237	101,0	305.256	115,5	267.833	102,0	418.078	111,7
Д. Губитак изнад висине капитала	510.875	85,8	235.952	147,3	184.700	95,3	676.681	103,0
Ђ. Укупна пасива	6.025.412	100,9	2.382.165	113,5	2.522.575	109,9	2.597.485	108,4

Услед нарушене финансијске равнотеже односно мањка дугорочног капитала, настављен је тренд коришћења краткорочних извора за финансирање сталне имовине, па су сва привредна друштва, осим малих, пословала са негативним нето обртним капиталом. Највише квалитетних извора финансирања недостајало је великим привредним друштвима, чији негативан нето обртни капитал, у износу од 415.144 милиона динара, чини више од три петине тог капитала на нивоу привреде. При томе, највећи негативан нето обртни капитал исказан је код великих друштава из сектора Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (232.626 милиона динара), као и код друштава из сектора Ф-Грађевинарство

Као сегмент привреде који је успео да из дугорочних извора у потпуности финансира сталну имовину издвајају се мала привредна друштва, а да је њихова дугорочна финансијска равнотежа била израженија него претходне године показује позитиван нето обртни капитал, који је увећан 3,6 пута и износи 124.237 милиона динара. При томе, са највећим позитивним нето обртним капиталом пословала су мала друштва из сектора Г-Трговина на велико и мало... (119.155 милиона динара). За финансирање залиха из дугорочних извора малим привредним друштвима је недостајало 329.256 милиона динара.

4. ПОСЛОВАЊЕ ОДАБРАНИХ СЕГМЕНАТА ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА

4.1 ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ ЈАВНИХ ПРЕДУЗЕЋА

Економски опоравак који карактерише домаћу привреду у 2016. години, евидентан је и у пословању јавних предузећа, која имају кључну улогу у обављању делатности од општег интереса.

Укупне перформансе јавних предузећа у Републици Србији у 2016. години дате су на основу збирних података за 554 јавна предузећа⁷, што је за 73 предузећа више у односу на претходну годину. Већи број јавних предузећа, превасходно, је последица измене закона који уређује буџетски систем према коме је предвиђено да, почев од 1. децембра 2016. године, јавна предузећа основана од стране локалне власти, а која се финансирају из јавних прихода чија је намена утврђена посебним законом, губе својство директних буџетских корисника. Сходно томе, она су била обавезна да почну са применом Закона о рачуноводству и доставе податке за статистичке и друге потребе за 2016. годину Агенцији за привредне регистре.

У 2016. години јавна предузећа су запошљавала укупно 120.000 радника, па је број запослених у односу на претходну годину повећан за 5.554 радника. Међутим, како је на пораст броја запослених у тим предузећима, пре свега, утицала статусна промена којом је једном јавном предузећу припојено велико друштво са ограниченом одговорношћу са изразито великим бројем запослених (6.038), уколико се изузме ефекат поменутог припајања у јавним предузећима је број запослених на годишњем нивоу смањен за 484 радника.

Посматрајући према секторима, највећи број јавних предузећа пословао је у сектору Е-Снабдевање водом, управљање отпадним водама... (216 или 39,0%), док је највећи број запослених (35.702 или 29,8%) сконцентрисан у сектору Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација. Са аспекта величине, најбројнија су мала јавна предузећа (251) и она чине 45,3% од свих јавних предузећа, док је у великим системима највише запослених (74.269 или 61,9%).

И поред повећаног броја јавних предузећа у односу на претходну годину, просечно учешће тог сегмента у укупним финансијским перформансама привреде од 12,8% и укупном броју запослених од 11,6% остало је готово непромењено. Јавна предузећа, који чине само 0,6% од укупног броја привредних друштава, истовремено учествују са 6,3% у укупним приходима и 6,2% у укупним расходима, као и са 7,8% у исказаном нето добитку и 6,8% у нето губитку привреде. Такође, тај сегмент располаже и са четвртином капитала и 18,2% пословне имовине, а кумулира 12,9% укупног губитка привреде.

Укупни приходи јавних предузећа у 2016. години исказани су у износу од 612.096 милиона динара и расли су брже (4,9%) од укупних расхода (2,5%), који износе 583.304

милиона динара. Учешће јавних предузећа из сектора Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација у укупним приходима и расходима и даље преовлађује, а остало је на прошлогодишњем нивоу (61,4% и 59,6%). Такође, преко четири петине укупних прихода и расхода целог сегмента јавних предузећа реализовали су велики системи (507.082 милиона динара и 481.046 милиона динара).

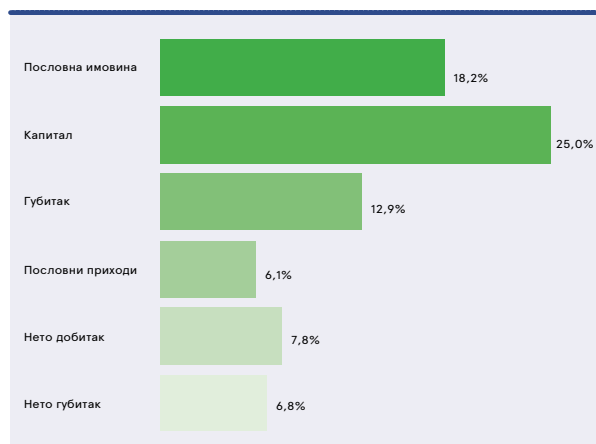
Пословни приходи, који чине највећи део укупних прихода, за 8,4% су већи у односу на претходну годину и износе 569.465 милиона динара, док је спорији раст, од 6,1%, забележен код пословних расхода исказаних у износу од 507.558 милиона динара. Последице, јавна предузећа су остварила позитиван пословни резултат од 61.907 милиона динара, који је скоро за трећину већи у односу на претходну годину.

Истовремено, највећи негативни резултати, који су готово остали на прошлогодишњем нивоу и износе 25.344 милиона динара, односе се на резултате из осталих активности, што је последица изразитијег смањења (24,6%) прихода остварених по основу усклађивања вредности имовине и потраживања, наплаћених отписаних потраживања, добитака по основу продаје и других прихода из осталих активности од смањења расхода (13,3%) по том основу. Негативан резултат по основу финансијских активности је за 8,6% већи у односу на претходну годину и исказан је у износу од 7.411 милиона динара, с обзиром да су финансијски приходи интензивније опадали (29,9%) од финансијских расхода (22,1%).

Јавна предузећа су, после дугогодишњег негативног пословања, већ другу годину заредом пословала профитабилно, тако да су 2016. годину завршила са позитивним нето резултатом у износу од 21.152 милиона динара, који је за 61,0% већи у односу на претходну годину.

Успешније пословање јавних предузећа поткрепљује и податак да је укупан нето добитак који су она остварила скоро

Графикон 13: Учешће јавних предузећа у перформансама привреде

⁷ Од 554 јавна предузећа која су пословала у 2016. години у Републици Србији, четири предузећа су у поступку приватизације, а 32 у стечају и ликвидацији

Табела 17: Структура укупних прихода и укупних расхода јавних предузећа

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
A. Укупни приходи	612.096	583.659	104,9
Б. Укупни расходи	583.304	569.314	102,5
Пословни приходи	569.465	525.183	108,4
Пословни расходи	507.558	478.224	106,1
I Пословни резултат	61.907	46.958	131,8
Финансијски приходи	19.026	27.130	70,1
Финансијски расходи	26.437	33.952	77,9
II Резултат из финансирања	-7.411	-6.822	108,6
Приходи из осталих активности	23.508	31.195	75,4
Расходи из осталих активности	48.852	56.316	86,7
III Резултат из осталих активности	-25.344	-25.122	100,9
IV Нето добитак пословања које се обуставља	97	151	64,2
V Нето губитак пословања које се обуставља	457	821	55,7

за трећину већи од прошлогодишњег. При томе, тај добитак, у износу од 41.831 милион динара, исказало је 48 јавних предузећа више него претходне године, односно укупно 396 предузећа. Са негативним резултатом, у износу од 20.679 милиона динара, пословну 2016. годину је завршило 127 јавних предузећа, што је само за два предузећа више у односу на претходну годину. Без исказаног нето резултата пословало је 31 јавно предузеће (у претходној години осам предузећа).

Овај сегмент привреде су са највећим губицима оптеретила предузећа из сектора F- Грађевинарство, чији негативан нето резултат износи 12.243 милиона динара и већи је за трећину у односу на претходну годину. При томе, негативан нето резултат јавних предузећа из сектора F- Грађевинарство два пута је већи од укупног негативног нето резултата исказаног у том сектору на нивоу целе привреде.

Табела 18: Резултати пословања јавних предузећа

О П И С	ГОДИНА			
	2016		2015	
	Износ (у мил. динара)	Број јавних предузећа	Износ (у мил. динара)	Број јавних предузећа
1. Нето добитак	41.831	396	31.898	348
2. Нето губитак	20.680	127	18.762	125
Нето резултат	21.152	-	13.136	-

Претежан, позитиван утицај, на пословање јавних предузећа у 2016. години имала су предузећа из сектора D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, која су, упркос благом смањењу просечног учешћа у основним финансијским перформансама свих јавних предузећа у односу на претходну годину (за 2,6 процентних поена), остварила позитиван нето резултат од 23.391 милион динара, који је за 37,0% већи од прошлогодишњег и већи је од укупног позитивног резултата свих јавних предузећа. Профитабилном пословању јавних предузећа значајно су допринела и предузећа из сектора G-Трговина на велико и мало... са исказаним укупним добитком од 4.434 милиона динара, који је више него дуплиран у односу на 2016. годину, као и предузећа из сектора H-Саобраћај и складиштење, чији је позитиван резултат исказан у износу од 3.063 милиона динара, смањен (8,6%) у односу на прошлогодишњи.

Посматрајући према величини, доминантан положај задржавају велики системи који су исказали највећи укупан добитак у износу од 18.973 милиона динара, при чему је тај добитак чак за 55,4% већи у поређењу са претходном годином. Негативан нето резултат су, на укупном нивоу, исказала само микро јавна предузећа, која после прошлогодишњег позитивног пословања (371 милион динара), бележе губитак у износу од 41 милион динара.

Јавна предузећа су, на крају 2016. године, располагала са пословном имовином у износу од 2.465.524 милиона динара, која је за 4,5% већа у односу на претходну годину. Полазећи од природе делатности коју обављају, највећи део (86,4%) средстава уложен је у сталну имовину, која је исказана у износу од 2.130.056 милиона динара и на годишњем нивоу је повећана за 2,7%.

Табела 19: Структура пословне имовине јавних предузећа

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
А. Уписани а неуплаћени капитал	11	128	8,2
Б. Стална имовина	2.130.056	2.074.649	102,7
Нематеријална имовина	13.532	11.497	117,7
Некретнине, постројења и опрема	1.894.112	1.839.340	103,0
Биолошка средства	109.063	109.274	99,8
Дугорочни финансијски пласмани	109.486	112.485	97,3
Дугорочна потраживања	3.864	2.053	188,2
В. Одложена пореска средства	1.399	1.200	116,6
Г. Обртна имовина	334.058	284.339	117,5
Залихе	62.639	63.364	98,9
Потраживања по основу продаје	124.727	110.640	112,7
Краткорочни финансијски пласмани	21.680	22.925	94,6
Остала краткорочна потраживања	38.651	27.309	141,5
Готовински еквиваленти и готовина	86.361	60.101	143,7
Д. Укупна актива = Пословна имовина	2.465.524	2.360.317	104,5

Са аспекта секторске структуре, у укупној пословној имовини јавних предузећа највише учествују предузећа из сектора Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, чија је имовина у износу од 1.171.351 милион динара, смањена за 2,4% у поређењу са претходном годином, као и предузећа из сектора Ф-Грађевинарство, која располажу са 570.496 милиона динара пословне имовине, што је за 2,9% више него у претходној години. Истовремено, гледано према величини, билансни потенцијал је претежно (85,1%) у поседу великих система, који располажу са 2.098.104 милиона динара пословне имовине.

У укупним изворима финансирања јавних предузећа, капитал учествује са 1.614.504 милиона динара, а он је у односу

на претходну повећан за 2,6%. Међутим, током 2016. године јавна предузећа су се интензивније задуживала, тако да су њихове укупне обавезе, исказане у износу од 961.824 милиона динара, на годишњем нивоу порасле за 7,3% и бележе динамичнији раст од обавеза на нивоу целе привреде (4,6%). Расту укупног дуга највише су допринеле краткорочне обавезе, које су повећане за петину и чине две трећине дуга, док су дугорочна резервисања и обавезе смањене за 10,7%.

Са највише капитала, у оквиру сегмента јавних предузећа, располажу предузећа из сектора Д-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (666.818 милиона динара или 41,3%), иако је њихов капитал смањен у поређењу са претходном годином (8,4%), као и предузећа

Табела 20: Структура извора финансирања јавних предузећа

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
А. Капитал	1.614.504	1.572.885	102,6
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	282.918	316.767	89,3
Дугорочна резервисања	31.966	26.081	122,6
Дугорочне обавезе	250.952	290.685	86,3
В. Одложене пореске обавезе	79.485	84.339	94,2
Г. Краткорочне обавезе	599.421	494.884	121,1
Краткорочне финансијске обавезе	245.150	214.202	114,4
Обавезе из пословања	118.747	86.369	137,5
Друге краткорочне обавезе	235.524	194.313	121,2
Д. Губитак изнад висине капитала	110.804	108.557	102,1
Ђ. Укупна пасива	2.465.524	2.360.317	104,5

из сектора F-Грађевинарство (426.443 милиона динара или 26,4%), чији је капитал незнатно већи у односу на претходну годину (1,0%). Истовремено, предузећа из помених сектора су у највећем обиму користила и позајмљене изворе финансирања (603.379 милиона динара односно 145.009 милиона динара), с тим да су њихове укупне обавезе повећане за 5,9% односно 9,2%.

Пословање јавних предузећа финансирано је из сопствених извора у износу од 1.503.685 милиона динара, који су повећани за 2,7% на годишњем нивоу. То се одразило на високо учешће сопственог у укупном капиталу од 61,0%, за разлику од целе привреде где је 35,7%, што је карактеристично за врсту делатности јавних предузећа, а истовремено степен задужености јавних предузећа од 0,64 је знатно испод укупне задужености привреде (1,80).

Кумулирани губици јавних предузећа, на крају 2016. године, износе 466.509 и у односу на претходну годину бележе знатно бржи раст од губитака на нивоу целе привреде (11,5% наспрам 3,3%). При томе, повећан је и број јавних предузећа која су исказала те губитке. И то са 238 на 266 предузећа. Губитке који су премашили износ капитала, у укупном износу од 110.804 милиона динара и веће за 2,1%

рочни капитал у висини од 406.092 милиона динара, а то је за 13,7% више у односу на претходну годину.

Неповољна финансијска структура, као и претходне године, највише је била испољена код јавних предузећа из сектора D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, која су исказала за петину већи износ негативног нето обртног капитала (206.816 милиона динара), док им је за финансирање сталне имовине и залиха недостајало 243.797 милиона динара дугорочног капитала, што је за 14,4% више у поређењу са претходном годином. И јавна предузећа из сектора F-Грађевинарство сумарно су исказала негативан нето обртни капитал од 88.068 милиона динара, већи за 18,9% у односу на претходну годину, с тим да им је за стабилно финансирање недостајало још 89.857 милиона динара дугорочног капитала односно скоро за петину више него претходне године.

Посматрано према величини јавних предузећа, са највећим негативним нето обртним капиталом, у износу од 283.744 милиона динара, који је на годишњем нивоу повећан за петину, пословали су велики системи, а њима је за обављање пословне активности недостајало 16,8% више дугорочних извора финансирања, у износу од 338.860 милиона динара.

Табела 21: Укупни губици јавних предузећа

О П И С	ГОДИНА			
	2016		2015	
	Износ (у мил. динара)	Број јавних предузећа	Износ (у мил. динара)	Број јавних предузећа
1. Губитак	466.509	266	418.364	238
2. Губитак изнад висине капитала	110.804	68	108.557	60

у поређењу са претходном годином, исказало је осам јавних предузећа више у односу на претходну годину, односно укупно 68 предузећа. Последишно, стопа изгубљеног капитала јавних предузећа је већа за један и по процентни поен (23,7%), али је и даље остала знатно испод стопе на нивоу привреде (42,9%).

Посматрано према секторима, губитке су у највећем износу кумулирала предузећа која су пословала у сектору D-Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација (333.226 милиона динара или 71,4%), с тим да је њихов губитак за 10,7% већи у односу на прошлогодишњи, као и предузећа из сектора F-Грађевинарство, чији су губици повећани за трећину и на њих се односи 47.829 милиона динара или 10,3% укупних губитака јавних предузећа. Са аспекта величине, доминантан део (430.386 милиона динара или 92,3%) целокупних губитака јавних предузећа носе велики системи.

На дугорочну финансијску неравнотежу, која карактерише пословање јавних предузећа, указује њихово пословање са негативним нето обртним капиталом, у износу од 343.453 милиона динара, који је за 16,9% већи у поређењу са претходном годином. Даље, за стабилно финансирање сталне имовине и залиха, јавним предузећима је недостајао дуго-

4.2 ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ ПРИВРЕДНИХ ДРУШТАВА У СТЕЧАЈУ И ЛИКВИДАЦИЈИ

Сегмент привредних друштава која су на крају 2016. године била у статусу стечаја и ликвидације обухвата 5.803 друштва⁸ и проширен је за 517 у односу на претходну годину, тако да чини 5,9% укупног броја друштава у Републици Србији. Упоредо са тим повећањем, број запослених у односу на претходну годину је више него преполовљен, са 10.019 на 4.609 запослених и представља 0,4% укупног броја радника у привреди.

Са аспекта секторске припадности, више од половине укупног броја друштава у стечају и ликвидацији пословало је у два сектора - G-Трговина на велико и мало... (2.006 или 34,6%) и C-Прерађивачка индустрија (1.253 или 21,6%). Ти сектори су пословали са највише запослених, и то сектор C-Прерађивачка индустрија са 1.864 или 40,4%, с тим да је број радника значајно опао у односу на претходну годину (5.081) и сектор G-Трговина на велико и мало... са 876 или 19,0%. Изразито смањење броја запослених присутно је и у друштвима сектора A-Пољопривреда, шумарство и рибарство (са 1.851 на 386 радника), као и сектора F-Грађевинарство (са 1.278 на 265 радника).

⁸ Од 5.803 привредна друштва у стечају и ликвидацији њих 14 су јавна предузећа

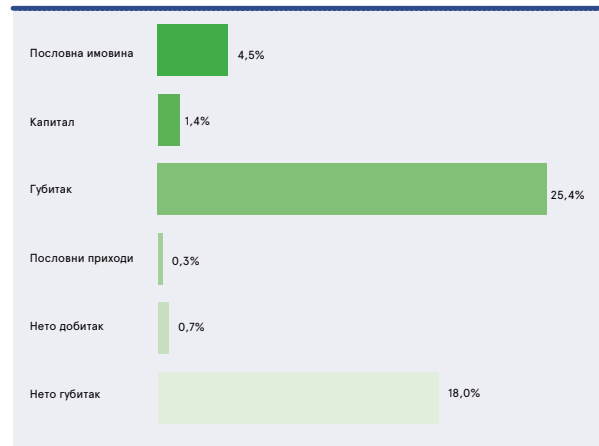
У оквиру сегмента привредних друштава у стечају и ликвидацији, највише је микро привредних друштава, њих 5.625 или 96,9%, а она су запошљавала и највећи број радника (1.652 или 35,8%), али ипак за 8,0% мање у односу на претходну годину. Међутим, драстично смањење број запослених забележено је у великим (са 3.998 на 482 радника), као и средњим друштвима (са 2.925 на 1.215 радника).

Статус стечаја и ликвидације, у коме послују ова друштва опредељује и учешће њихових основних финансијских параметара у српској привреди. Тако је остварени обим пословних активности врло скроман, будући да су та друштва реализовала свега 0,5% укупних прихода и 1,0% укупних расхода привреде, као и 0,7% нето добитка свих привредних друштава. Међутим, исказани нето губитак ових друштава чини 18,0% целе привреде. У оквиру финансијских капацитета, друштва у стечају и ликвидацији располажу само са 4,5% пословне имовине и 1,4% капитала, али зато носе нешто више од четвртине укупних губитака привреде.

Остварене финансијске перформансе привредних друштава у стечају и ликвидацији, највећим делом су последица пословања привредних друштава из сектора С-Прерађивачка индустрија и G-Трговина на велико и мало..., која у свим основним финансијским позицијама овог сегмента имају доминантно учешће и на која се у просеку односи 37,0% односно 22,9% перформанси. Истовремено, готово две трећине резултата и капацитета друштава у стечају и ликвидацији сконцентрисано је у микро привредним друштвима.

Током 2016. године привредна друштва у стечају и ликвидацији смањила су укупне приходе за нешто више од четвртине у односу на претходну годину, тако да они износе 45.579 милиона динара, док су укупни расходи нижи за две петине и исказани су у износу од 96.303 милиона динара.

Графикон 14: Учешће привредних друштава у стечају и ликвидацији у перформансама привреде

Више од половине укупних прихода чине пословни приходи у износу од 25.612 милиона динара, који су мањи за 28,7% у односу на претходну годину. Изражено смањење, за више од три петине у односу на прошлогодишње, бележе финансијски приходи, исказани у висини од 2.747 милиона динара, док су приходи из осталих активности мањи за 5,4%, а износе 17.151 милион динара.

У структури укупних расхода, пословни расходи чине нешто више од њихове трећине и износе 33.579 милиона динара, а у односу на претходну годину опали су за 28,3%, док су финансијски расходи у висини од 10.116 милиона динара смањени за 18,0%. Истовремено, расходи из осталих активности у износу од 46.841 милион динара, учествују скоро са половином у укупним расходима ових друштава и већи су за 3,0% од прошлогодишњих.

Табела 22: Структура укупних прихода и укупних расхода привредних друштава у стечају и ликвидацији

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
A. Укупни приходи	45.579	61.274	74,4
Б. Укупни расходи	96.303	162.383	59,3
Пословни приходи	25.612	35.912	71,3
Пословни расходи	33.579	46.838	71,7
I Пословни резултат	-7.966	-10.927	72,9
Финансијски приходи	2.747	7.191	38,2
Финансијски расходи	10.116	12.330	82,0
II Резултат из финансирања	-7.370	-5.139	143,4
Приходи из осталих активности	17.151	18.132	94,6
Расходи из осталих активности	46.841	45.487	103,0
III Резултат из осталих активности	-29.691	-27.354	108,5
IV Нето добитак пословања које се обуставља	69	38	181,5
V Нето губитак пословања које се обуставља	5.767	57.728	10,0

Табела 23: Резултати пословања привредних друштава у стечају и ликвидацији

О П И С	ГОДИНА			
	2016		2015	
	Износ (у мил. динара)	Број пр. друштава у стечају и ликвидацији	Износ (у мил. динара)	Број пр. друштава у стечају и ликвидацији
1. Нето добитак	3.984	494	3.353	489
2. Нето губитак	54.849	2.782	104.495	2.828
Нето резултат	-50.865	-	-101.142	-

Пословну 2016. годину привредна друштва у стечају и ликвидацији завршила су са негативним нето резултатом од 50.865 милиона динара, који је преполовљен у односу на прошлогодишњи ниво. При томе, са нето губитком, који је исказан у износу од 54.849 милиона динара и мањи скоро за половину у поређењу са претходном годином, пословала су 2.782 друштва. Профитабилно пословање забележила су 494 друштва, остваривши нето добитак у износу од 3.984 милиона динара, уз његово годишње увећање за 18,8%. Велики број друштава овог сегмента односно њих 2.527 пословало је без исказаног нето резултата.

Треба поменути да су у групи друштава у стечају и ликвидацији, од укупно 14 јавних предузећа, три предузећа пословну 2016. годину завршила са оствареним добитком, у укупном износу од 37 милиона динара, док је њих десет исказало нето губитак, који укупно износи 245 милиона динара, а једно предузеће је пословало без исказаног резултата.

Пораст броја привредних друштава која су крајем 2016. године била у статусу стечаја и ликвидације одразио се на повећање пословне имовине коју овај сегмент ангажује,

и то за 17,3% у односу на претходну годину, па она износи 613.205 милиона динара. Истовремено, ова друштва располагала су капиталом у висини од 90.066 милиона динара и он је за 33,6% већи од прошлогодишњег.

У 2016. години пословну имовину овог сегмента претежно (53,3%) чини обртна имовина, са износом од 326.858 милиона динара, док је у сталну имовину било инвестирано 284.493 милиона динара и она је на годишњем нивоу расла брже од обртне имовине (18,9% наспрам 15,8%).

Највећи део сталне имовине, у износу од 196.590 милиона динара, представљају некретнине, постројења и опрема, а та средства су за 18,7% већа у поређењу са претходном годином. Улагања у дугорочне финансијске пласмане су, такође, повећана (14,5%) и износе 72.184 милиона динара.

У структури обртне имовине издвајају се залихе са 90.015 милиона динара, а потом потраживања по основу продаје са 84.036 милиона динара и они бележе годишњи раст од 8,4% и 11,9%. У односу на претходну извештајну годину,

Табела 24: Структура пословне имовине привредних друштава у стечају и ликвидацији

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
А. Уписани а неуплаћени капитал	1.202	814	147,7
Б. Стална имовина	284.493	239.191	118,9
Нематеријална имовина	9.885	5.560	177,8
Некретнине, постројења и опрема	196.590	165.625	118,7
Биолошка средства	2.467	3.064	80,5
Дугорочни финансијски пласмани	72.184	63.025	114,5
Дугорочна потраживања	3.367	1.916	175,7
В. Одложена пореска средства	652	706	92,3
Г. Обртна имовина	326.858	282.270	115,8
Залихе	90.015	83.051	108,4
Потраживања по основу продаје	84.036	75.083	111,9
Краткорочни финансијски пласмани	41.053	38.742	106,0
Остала краткорочна потраживања	75.492	69.620	108,4
Готовински еквиваленти и готовина	36.262	15.774	229,9
Д. Укупна актива = Пословна имовина	613.205	522.981	117,3

друга потраживања су увећана скоро за петину и износе 36.419 милиона динара.

Угрожен финансијски положај привредних друштава у стечају и ликвидацији огледа се и у структури извора финансирања, које искључиво чине екстерни извори, имајући у виду да укупне обавезе износе 1.092.470 милиона динара и да због великих износа губитака изнад висине капитала та друштва нису имала сопствених извора за финансирање пословања. Укупан дуг ових друштава већи је за 9,7% у односу на претходну годину, а треба поменути и да је значајно допринео укупном дугу исказаном на нивоу целе привреде (12,6%).

битака кумулираних на нивоу привреде, и то у износу од 921.280 милиона динара, а са годишњом стопом раста од 10,9%. Укупне губитке исказало је нешто више од две трећине (3.912) привредних друштава у стечају и ликвидацији.

Привредна друштва у стечају и ликвидацији предњаче и према висини губитака који премашују износ капитала (569.331 милион динара), који чине чак 35,4% тих губитака исказаних на нивоу свих привредних друштава, а исказало их је 2.728 друштава. Услед наведеног, друштва у стечају и ликвидацији и даље задржавају врло високу стопу изгубљеног капитала, мада је она нешто нижа у поређењу са прошлогодишњом (208,9% наспрам 232,9%).

Табела 25: Структура извора финансирања привредних друштава у стечају и ликвидацији

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
А. Капитал	90.066	67.412	133,6
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	194.615	145.726	133,5
Дугорочна резервисања	16.403	15.414	106,4
Дугорочне обавезе	178.212	130.312	136,8
В. Одложене пореске обавезе	3.435	1.930	177,9
Г. Краткорочне обавезе	894.421	848.438	105,4
Краткорочне финансијске обавезе	249.139	272.919	91,3
Обавезе из пословања	382.349	340.507	112,3
Друге краткорочне обавезе	262.933	235.012	111,9
Д. Губитак изнад висине капитала	569.331	540.525	105,3
Ђ. Укупна пасива	613.205	522.981	117,3

Привредна друштва у стечају и ликвидацији су се, и током 2016. године, углавном задуживала на кратак рок, с обзиром да краткорочно задуживање од 897.856 милиона динара чини више од четири петине њиховог укупног дуга. При томе, преко трећине свих обавеза односи се на обавезе из пословања, које износе 382.349 милиона динара и веће су за 12,3% у односу на прошлогодишње, док су краткорочне финансијске обавезе, исказане у износу од 249.139 милиона динара, смањене за 8,7% у поређењу са претходном годином.

С обзиром да сам статус привредних друштава у стечају и ликвидацији упућује на то да имају проблеме у пословању, не изненађује податак да она носе чак четвртину свих гу-

велики губици које исказују привредна друштва у стечају и ликвидацији дугорочно су нарушили њихову финансијску равнотежу, што потврђује и висок износ негативног нето обртног капитала са којим она послују (570.158 милиона динара). Иако је негативан нето обртни капитал овог сегмента готово задржан на прошлогодишњем нивоу, услед смањења тог капитала на нивоу укупне привреде за четвртину, он чини чак 85,8% негативног нето обртног капитала свих привредних друштава (у претходној години 64,1%).

Табела 26: Укупни губици привредних друштава у стечају и ликвидацији

О П И С	ГОДИНА			
	2016		2015	
	Износ (у мил. динара)	Број пр. друштава у стечају и ликвидацији	Износ (у мил. динара)	Број пр. друштава у стечају и ликвидацији
1. Губитак	921.280	3.912	830.896	3.818
2. Губитак изнад висине капитала	569.331	2.728	540.525	2.673

II ПОСЛОВАЊЕ УСТАНОВА

Позитивне тенденције опоравка привреде уочљиве су и у пословању установа. У 2016. години установе су оствариле позитиван нето резултат, који је за више од три петине већи

у односу на претходну годину. Истовремено, бележе и раст пословне имовине и капитала, као и смањене губитке у односу на прошлогодишње.

1. БРОЈ УСТАНОВА И БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ

Током пословне 2016. године укупно 1.594 установе пословале су са циљем остваривања добити и примењивале су Закон о рачуноводству. Установе су претежно обављале делатности у трговини, образовању, здравственој и социјалној заштити, а од укупног броја податке за статистичке и друге потребе доставило је 1.238, од чега је 1.231 обухваћено обрадом.

Поредећи број установа у пословној 2016. години са претходном извештајном годином, евидентно је да је њихов број порастао за 101, при чему је и број запослених повећан за 1.860 радника, тако да је у установама било укупно 28.844 запослених.

Установе су пословне активности обављале у 15 сектора, а секторска анализа указује да је, и даље, највећи број присутан у секторима G-Трговина на велико и мало (521 или 42,3%), P-Образовање (331 или 26,9%) и Q-Здравствена и социјална заштита (235 или 19,1%).

Даље, анализа показује да је највише радника било запослено у секторима G-Трговина на велико и мало (8.837 или 30,6%), P-Образовање (5.440 или 18,9%), Q-Здравствена и социјална заштита (4.933 или 17,1%), J-Информисање и комуникације (4.490 или 15,6%) и M-Стручне, научне, иновационе и техничке делатности (3.491 или 12,1%).

2. ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ УСТАНОВА

2.1 РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА УСТАНОВА

Укупни приходи установа у пословној 2016. години исказани су у износу од 132.979 милиона динара, што је за 16,0% више у односу на претходну годину. Паралелно са укупним приходима, укупни расходи у износу од 125.195 милиона динара, порасли су за 14,5%.

На укупан резултат установа највише су утицали пословни приходи и пословни расходи. Пословне активности су донеле приходе у висини од 128.502 милиона динара, док су пословни расходи приказани у износу од 121.968 милиона динара, што је поредећи са претходном годином раст од 16,8%, односно 15,6%. Последично, остварен је позитиван резултат из пословања од 6.534 милиона динара, повећан за 47,2% на годишњем нивоу.

Табела 27: Структура укупних прихода и укупних расхода установа

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
A. Укупни приходи	132.979	114.638	116,0
Б. Укупни расходи	125.196	109.383	114,5
Пословни приходи	128.502	109.978	116,8
Пословни расходи	121.968	105.539	115,6
I Пословни резултат	6.534	4.439	147,2
Финансијски приходи	893	885	100,9
Финансијски расходи	1.079	1.165	92,6
II Резултат из финансирања	-186	-280	66,5
Приходи из осталих активности	3.541	3.661	96,7
Расходи из осталих активности	2.076	2.610	79,5
III Резултат из осталих активности	1.465	1.051	139,4
IV Нето добитак пословања које се обуставља	42	113	37,2
V Нето губитак пословања које се обуставља	72	69	104,3

Табела 28: Резултати пословања установа

О П И С	ГОДИНА			
	2016		2015	
	Износ (у мил. динара)	Број установа	Износ (у мил. динара)	Број установа
1. Нето добитак	7.392	914	4.973	800
2. Нето губитак	731	224	882	237
Нето резултат	6.661	-	4.091	-

У делу активности из финансирања, установе бележе негативан резултат у износу од 186 милиона динара, који је за трећину смањен у односу на прошлогодишњи. У исто време, позитиван резултат остварен по основу обављања осталих активности, у висини од 1.465 милиона динара, већи је за 39,4%.

У 2016. години установе су оствариле позитиван нето резултат, већи за 62,8% у поређењу са прошлогодишњим, у износу од 6.661 милион динара, чиме су наставиле тренд успешног пословања. Нето добитак, у износу од 7.392 милиона динара, је за 48,6% већи него претходне године, а бележи га 914 установа, док је нето губитак смањен за 17,1%, износи 731 милион динара и исказале су га 224 установе. Без исказаног нето резултата пословале су 93 установе, као и претходне године.

2.2 ПОСЛОВНА ИМОВИНА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА УСТАНОВА

Укупна пословна имовина установа, на крају пословне 2016. године, износи 93.668 милиона динара, а њена вредност је увећана у односу на прошлогодишњу за 10,8%.

У структури пословне имовине, стална имовина је исказана у висини од 41.226 милиона динара, што је за 6,1% више у поређењу са претходном годином. Четири петине тих улагања чине улагања у некретнине, постројења и опрему (33.054 милиона динара), која су у односу на претходну годину увећана (5,2%).

С друге стране, улагања у текуће пословање бележе интензивнији раст, тако да је обртна имовина установа, исказана у износу од 51.932 милиона динара, повећана на годишњем нивоу за 14,9%. Највећи удео у обртној имовини имају залихе (40,3%), готовински еквиваленти и готовина (21,1%) и потраживања по основу продаје (19,7%).

Табела 29: Структура пословне имовине установа

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
A. Уписани а неуплаћени капитал	24	24	99,6
Б. Стална имовина	41.226	38.848	106,1
Нематеријална имовина	4.676	3.785	123,5
Некретнине, постројења и опрема	33.054	31.421	105,2
Биолошка средства	102	67	151,1
Дугорочни финансијски пласмани	3.347	3.515	95,2
Дугорочна потраживања	47	59	79,5
В. Одложена пореска средства	487	483	100,9
Г. Обртна имовина	51.932	45.213	114,9
Залихе	20.925	17.188	121,7
Потраживања по основу продаје	10.234	7.854	130,3
Краткорочни финансијски пласмани	4.445	4.968	89,5
Остала краткорочна потраживања	5.368	5.341	100,5
Готовински еквиваленти и готовина	10.960	9.862	111,1
Д. Укупна актива = Пословна имовина	93.668	84.567	110,8

Табела 30: Структура извора финансирања установа

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
А. Капитал	37.981	34.713	109,4
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	12.317	11.739	104,9
Дугорочна резервисања	2.086	2.068	100,9
Дугорочне обавезе	10.231	9.671	105,8
В. Одложене пореске обавезе	260	293	88,6
Г. Краткорочне обавезе	47.060	43.473	108,3
Краткорочне финансијске обавезе	10.665	10.499	101,6
Обавезе из пословања	21.138	18.021	117,3
Друге краткорочне обавезе	15.257	14.952	102
Д. Губитак изнад висине капитала	3.949	5.650	69,9
Ђ. Укупна пасива	93.668	84.567	110,8

Установе су на крају пословне 2016. године поседовале капитал у вредности 37.981 милион динара, што представља пораст у односу на претходну годину за 9,4%.

Укупне обавезе исказане су у износу од 59.636 милиона динара, тако да су оне на годишњем нивоу повећане за 7,4%. При томе, скоро четири петине укупног дуга чине задужења са роком отплате до годину дана.

Укупан губитак установа на крају пословне 2016. године износи 11.516 милиона динара и смањен је за 4,3% у односу на прошлогодишњи. Губитак изнад висине капитала је на

нивоу од 3.949 милиона динара и значајно је мањи у поређењу са претходном годином (30,1%).

Значајан пораст позитивног нето обртног капитала од преко 2,6 пута у односу на претходну годину обележио је пословну годину установа. На нивоу свих установа позитиван нето обртни капитал износи 5.096 милиона динара, а за стабилно финансирање, када дугорочни извори финансирања покривају сталну имовину и залихе, недостајало им је 15.829 милиона динара квалитетних извора финансирања, што је за 3,7% више у односу на прошлогодишњи износ.

Табела 31: Укупни губици установа

О П И С	ГОДИНА			
	2016		2015	
	Износ (у мил. динара)	Број установа	Износ (у мил. динара)	Број установа
1. Губитак	11.516	428	12.036	429
2. Губитак изнад висине капитала	3.949	252	5.650	254

III ПОСЛОВАЊЕ ПРЕДУЗЕТНИКА

Пословање предузетника у условима афирмативног пословног окружења, током 2016. године, рефлектовало се и кроз њихове финансијске перформансе. Раст позитивног

резултата, који је обележио пословање тог сегмента привреде, реализован је уз повећање финансијских капацитета и интензивирање пословне активности.

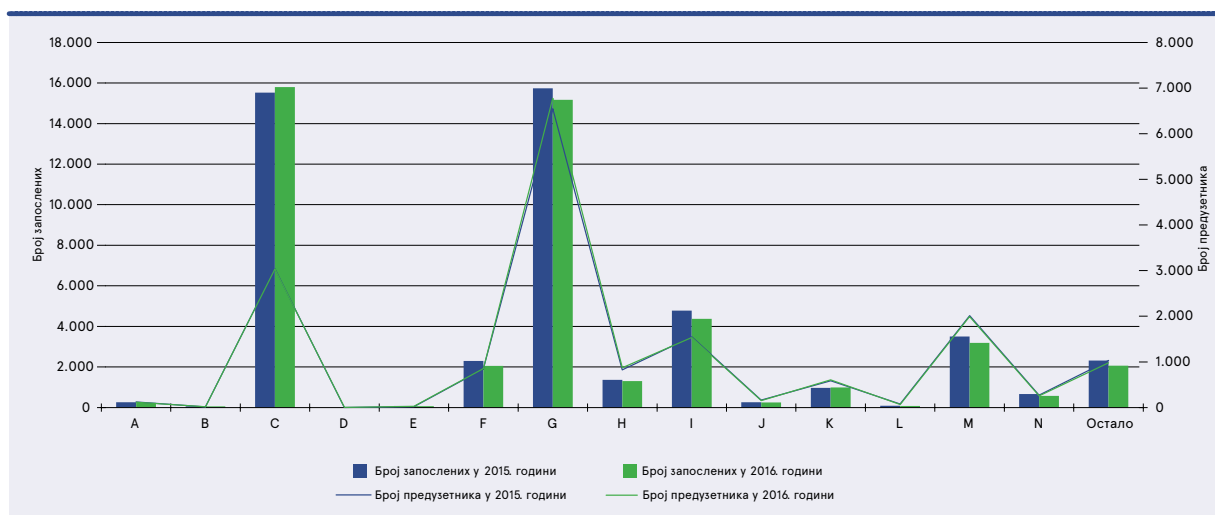
1. БРОЈ ПРЕДУЗЕТНИКА И БРОЈ ЗАПОСЛЕНИХ

Агенцији за привредне регистре је податке за статистичке и друге потребе за 2016. годину доставило 17.155 предузетника⁹, који пословне књиге воде по систему двојног књиговодства, при чему су ти подаци обрађени за 17.098 предузетника односно за 1,1% мање у поређењу са претходном годином. Овај сегмент привреде је у 2016. години запошљавао 47.906 радника, што је представља повећање за 3,7% у односу на претходну годину.

Као и ранијих година, највећи број предузетника (81,3%) пословну активност је обављао у оквиру неизменљивих сектора, а ти сектори истовремено предњаче и према броју укупно запослених радника (31.987).

Сектори Г-Трговина на велико и мало... и С-Прерађивачка индустрија, и у 2016. години, су имали примат када је у питању секторски распоред броја предузетника и броја запослених. Скоро две петине свих предузетника (6.543) пословало је у сектору Г-Трговина на велико и мало... , а они су запошљавали 15.738 радника, што је за 3,7% више у односу на претходну годину. Истовремено, 3.041 или 17,8% предузетника пословало је у сектору С-Прерађивачка индустрија, а код њих је било запослено 15.524 радника, односно 1,7% мање у поређењу са претходном годином.

Графикон 15: Број предузетника и запослених према секторима

2. ФИНАНСИЈСКЕ ПЕРФОРМАНСЕ ПРЕДУЗЕТНИКА

2.1 РЕЗУЛТАТИ ПОСЛОВАЊА ПРЕДУЗЕТНИКА

У условима побољшаног пословног окружења, укупна пословна активност предузетника је повећана, те су њихови укупни приходи, у износу од 225.386 милиона динара и укупни расходи од 215.490 милиона динара, порасли за 4,2% односно 3,6% у односу на претходну годину.

Као и ранијих година, укупни приходи предузетника, доминантно су реализовани из њихових пословних активности (97,9%), а у највећем делу их чине приходи остварени по основу продаје робе у износу од 134.801 милион динара и

приходи од продаје производа и услуга од 84.000 милиона динара, који су већи за 3,0% односно 7,4%. С друге стране, приходи по основу финансијских и осталих активности, у износу од 1.798 милиона динара и 2.957 милиона динара, бележе пад у односу на претходну годину, и то за 17,9% односно 3,2%.

Највећи део укупних расхода чине расходи настали из обављања пословних активности (210.986 милиона динара), који су повећани за 3,8% у односу на прошлогодишње. Највише пословних расхода потиче од набавне вредности продате робе (111.843 милиона динара), трошкова матери-

⁹ У складу са Законом о порезу на доходак грађана („Сл. гласник РС”, бр. 24/2001... и 31/2009) предузетници воде пословне књиге по систему простог или двојног књиговодства у складу са Законом о рачуноводству („Сл. гласник РС”, бр. 62/2013)

Табела 32: Структура укупних прихода и укупних расхода предузетника

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
A. Укупни приходи	225.386	216.275	104,2
Б. Укупни расходи	215.490	207.930	103,6
Пословни приходи	220.619	211.012	104,6
Пословни расходи	210.986	203.213	103,8
I Пословни резултат	9.633	7.799	123,5
Финансијски приходи	1.798	2.190	82,1
Финансијски расходи	1.557	1.915	81,3
II Резултат из финансирања	241	275	87,9
Приходи из осталих активности	2.957	3.054	96,8
Расходи из осталих активности	2.919	2.776	105,2
III Резултат из осталих активности	38	278	13,7
IV Нето добитак пословања које се обуставља	11	19	59,4
V Нето губитак пословања које се обуставља	27	25	107,7
Нето добитак	8.446	7.558	111,7
Нето губитак	1.138	1.183	96,2
VI Нето резултат	7.308	6.375	114,6

јала (41.652 милиона динара) и трошкова зарада, накнада зарада и осталих личних расхода (24.279 милиона динара). Тенденцију раста (5,2%) бележе и расходи из осталих активности исказани у износу од 2.919 милиона динара, док су финансијски расходи од 1.557 милиона динара значајно опали (18,7%), превасходно, као резултат пада расхода по основу негативних курсних разлика (28,9%), који чине њихов највећи део.

Предузетници чије се пословање одвијало у оквиру не-разменљивих сектора реализовали су нешто мање од три четвртине укупних прихода и укупних расхода исказаних на нивоу свих предузетника. Према оствареном обиму пословне активности издваја се сектор G-Трговина на велико и мало... који носи преко половине укупних прихода (113.445 милиона динара) и укупних расхода (111.099 милиона динара) посматраног привредног сегмента. На нивоу сектора, истиче се и разменљив сектор С-Прерађивачка индустрија, са укупним приходима од 61.075 милиона динара и укупним расходима од 58.177 милиона динара, који су порасли за 7,8%, односно 7,1% у поређењу са претходном годином.

Тренд профитабилног пословања, који је код предузетника присутан већ дуги низ година, задржан је и у 2016. години и они исказују позитиван нето резултат у висини од 7.308 милиона динара, који је за 14,6% већи од прошлогодишњег. Скоро четири петине свих предузетника (13.637) пословало је са укупним нето добитком, већим за 11,7% у односу на претходну годину, у износу од 8.446 милиона динара, док је 2.924 предузетника исказало нето губитак у висини од 1.138 милиона динара, што је за 3,8% мање у поређењу са претходном годином. У 2016. години 537 предузетника посло-

вало је без исказаног нето резултата (у претходној години 480 предузетника).

2.2 ПОСЛОВНА ИМОВИНА И ИЗВОРИ ФИНАНСИРАЊА ПРЕДУЗЕТНИКА

Пословна имовина којом су располагали предузетници, на крају 2016. године, износила је 107.440 милиона динара и за 7,9% је већа од прошлогодишње.

Више од четвртине укупне пословне имовине предузетника односи се на сталну имовину, која је увећана за 10,1% у поређењу са претходном годином и износи 30.492 милиона динара, а ту имовину скоро у целини чине улагања у некретнине, постројења и опрему (29.876 милиона динара).

Обртна имовина, као највећи део укупних средстава предузетника, наставила је растући тренд, и у 2016. години износи 76.893 милиона динара, што је за 7,1% више у поређењу са 2015. годином. При томе, залихе и потраживања од продаје бележе годишњи раст од 4,5% односно 3,8%, па изnose 36.285 милиона динара и 22.417 милиона динара, док су готовински еквиваленти и готовина, у износу од 10.313 милиона динара, већи за 14,0% у односу на претходну годину.

Капитал предузетника износи 33.165 милиона динара, а укупан дуг 77.496 милиона динара и они бележе подједнаку годишњу стопу раста од 7,7%. Највећи део укупних обавеза чине краткорочне обавезе (69.337 милиона динара или 89,5%) и то претежно обавезе из пословања (37.394 милиона динара) и краткорочне финансијске обавезе (19.074 милиона динара).

Табела 33: Структура пословне имовине предузетника

у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
А. Уписани а неуплаћени капитал	3	10	31,4
Б. Стална имовина	30.492	27.691	110,1
Нематеријална имовина	152	147	102,8
Некретнине, постројења и опрема	29.876	27.151	110,0
Биолошка средства	125	97	129,2
Дугорочни финансијски пласмани	305	268	113,7
Дугорочна потраживања	35	28	124,6
В. Одложена пореска средства	52	49	105,5
Г. Обртна имовина	76.893	71.812	107,1
Залихе	36.285	34.737	104,5
Потраживања по основу продаје	22.417	21.600	103,8
Краткорочни финансијски пласмани	1.376	5.456	25,2
Остала краткорочна потраживања	6.501	5.023	129,4
Готовински еквиваленти и готовина	10.313	9.043	114,0
Д. Укупна актива = Пословна имовина	107.440	99.563	107,9

Имајући у виду да је структура извора финансирања предузетника скоро непромењена у односу на претходну годину и да су они своје пословање и даље у највећем делу финансирали коришћењем позајмљених извора, степен укупне задужености је, и у 2016. години, задржао високу вредност (2,59), и то готово у висини прошлогодишње (2,61), што упућује на високу задуженост овог привредног сегмента.

Предузетници који су пословали у неразмљивим секторима, као и претходних година, располагали су већим делом пословне имовине и капитала свих предузетника, у износу од 66.477 милиона динара и 18.790 милиона динара, с тим да су они у односу на претходну годину повећани за

6,5% односно 7,2%. Као што је већ поменуто, пословање предузетника махом је сконцентрисано у оквиру два сектора, и то сектора С-Прерађивачка индустрија и Г-Трговина на велико и мало.... Они су главни носиоци укупних финансијских капацитета предузетника, имајући у виду да заједно поседују нешто мање од три четвртине укупне пословне имовине и укупног капитала свих предузетника. Предузетници из сектора С-Прерађивачка индустрија располагали су пословном имовином у износу од 38.990 милиона динара и капиталом у износу од 13.693 милиона динара, који су повећани за 9,9% односно 8,0% у односу на претходну годину. У 2016. години и предузетници из сектора Г-Трговина на велико и мало... бележе раст и пословне имовине

Табела 34: Структура извора финансирања предузетника

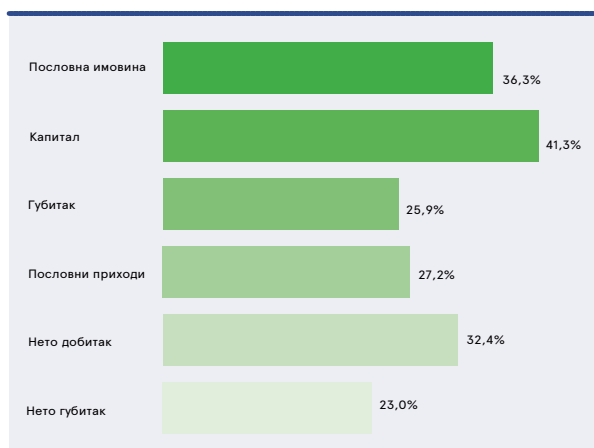
у милионима динара

О П И С	ГОДИНА		ИНД.
	2016	2015	
А. Капитал	33.165	30.787	107,7
Б. Дугорочна резервисања и обавезе	8.148	6.449	126,4
Дугорочна резервисања	293	239	122,5
Дугорочне обавезе	7.855	6.209	126,5
В. Одложене пореске обавезе	11	11	96,4
Г. Краткорочне обавезе	69.337	65.500	105,9
Краткорочне финансијске обавезе	19.074	17.759	107,4
Обавезе из пословања	37.394	35.557	105,2
Друге краткорочне обавезе	12.868	12.184	105,6
Д. Губитак изнад висине капитала	3.221	3.184	101,1
Ђ. Укупна пасива	107.440	99.563	107,9

(8,5%) и капитала (10,6%), а исказани су у износу од 38.197 милиона динара, односно 9.891 милион динара.

На крају 2016. године, укупни губици предузетника су благо повећани (2,5%) у односу на претходну годину и износе 4.798 милиона динара, а оптеретили су пословање 5.053 предузетника. Међутим, како је на нивоу свих предузетника, капитал интензивније растао од губитака, стопа изгубљеног капитала је опала са 14,5% у 2015. години на 13,8% у 2016. години. Губитак изнад висине капитала исказало је 3.334 предузетника, и то у износу од 3.221 милион динара, што је готово у висини прошлогодишњег износа тог губитака.

Графикон 16: Учешће предузетника из сектора С – Прерађивачка индустрија у укупним перформансама предузетника

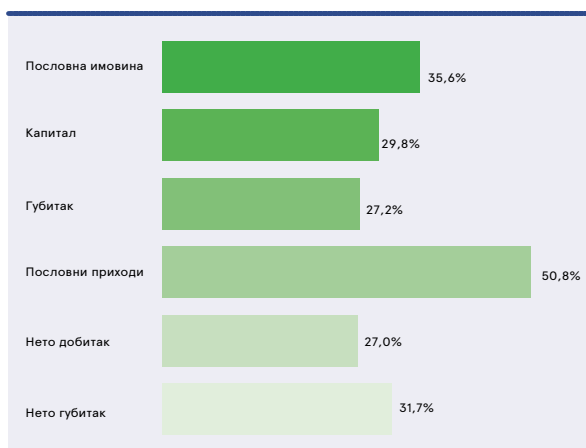
Већи део укупних губитака предузетника кумулиран је у оквиру неразмњљивих сектора, у износу од 3.447 милиона динара, и он је више него 2,5 пута већи од губитака исказаних на нивоу размњљивих сектора. При томе, губитак неразмњљивих сектора већи је за 3,8% од прошлогодишњег, док је код размњљивих сектора тај губитак смањен за 0,6%. Највеће губитке бележе предузетници који су пословали у сектору Г-Трговина на велико и мало... , с обзиром да они износе 1.307 милиона динара и у укупним губицима свих предузетника учествују са 27,2%. Такође, сектор С-Прерађивачка индустрија са 1.242 милиона динара губитака има значајан удео у укупним губицима сегмента (25,9%), а треба поменути и сектор I-Услуге смештаја и исхране, који учествује са 11,0% или 528 милиона динара.

На нивоу свих предузетника, део дугорочног капитала изнад нивоа потребног за финансирање сталне имовине је већи скоро за петину у поређењу са претходном годином и износи 7.594 милиона динара. Међутим, упркос поменутом расту, предузетници ни у 2016. години нису имали довољно дугорочног капитала да, поред сталне имовине, финансирају и залихе, тако да им је недостајао 28.691 милион ди-

нара тог капитала, што је незнатно више него претходне године (1,1%).

Са позитивним нето обртним капиталом пословали су предузетници на нивоу размњљивих и на нивоу неразмњљивих сектора, а тај капитал неразмњљивих сектора увећан је за 30,8%, и износи 5.454 милиона динара, док је код размњљивих сектора благо смањен (1,9%), па износи 2.140 милиона динара. Секторски посматрано, предузетници у сектору Г-Трговина на велико и мало... исказују највећи износ позитивног нето обртног капитала, од 5.307 милиона динара, уз међугодишњу стопу раста од 20,2%. Такође,

Графикон 17: Учешће предузетника из сектора Г – Трговина на велико и мало у укупним перформансама предузетника

са значајним износом позитивног нето обртног капитала (2.185 милиона динара) пословали су предузетници из сектора С-Прерађивачка индустрија, који је мањи за 3,2% од прошлогодишњег. Већ трећу годину заредом, предузетници из сектора I-Услуге смештаја и исхране и сектора H-Саобраћај и складиштење, бележе највеће вредности негативног нето обртног капитала који у 2016. години износи 634 милиона динара, односно 495 милиона динара.

Недостајући износ дугорочног капитала за финансирање постигнутог нивоа пословања предузетника на нивоу свих неразмњљивих сектора готово је непромењен у поређењу са претходном годином (19.562 милиона динара), док је код размњљивих сектора повећан за 5,5% и износи 9.129 милиона динара. Као и претходних година, највећи недостатак квалитетних извора финансирања забележен је код сектора Г-Трговина на велико и мало..., у износу од 15.465 милиона динара, што чини преко половине укупног недостатајућег капитала свих предузетника. Такође, значајан недостатак дугорочног капитала за финансирање сталне имовине и залиха евидентан је и код сектора С-Прерађивачка индустрија и F-Грађевинарство, и то у износу од 8.707 милиона динара и 1.751 милион динара.

СПИСАК ТАБЕЛА И ГРАФИКОНА

I Табеле

1. Основни макроекономски показатељи
2. Структура укупних прихода и укупних расхода привредних друштава
3. Показатељи профитабилности на нивоу привреде
4. Резултати пословања привредних друштава
5. Структура пословне имовине привредних друштава
6. Структура извора финансирања привредних друштава
7. Укупни губици привредних друштава
8. Структура прихода, расхода и резултата према појединим разменљивим секторима
9. Структура прихода, расхода и резултата према појединим неразменљивим секторима
10. Структура пословне имовине према појединим разменљивим секторима
11. Структура пословне имовине према појединим неразменљивим секторима
12. Структура извора финансирања према појединим разменљивим секторима
13. Структура извора финансирања према појединим неразменљивим секторима
14. Структура прихода, расхода и резултата према величини привредних друштава
15. Структура пословне имовине према величини привредних друштава
16. Структура извора финансирања према величини привредних друштава
17. Структура укупних прихода и укупних расхода јавних предузећа
18. Резултати пословања јавних предузећа
19. Структура пословне имовине јавних предузећа
20. Структура извора финансирања јавних предузећа
21. Укупни губици јавних предузећа
22. Структура укупних прихода и укупних расхода привредних друштава у стечају и ликвидацији
23. Резултати пословања привредних друштава у стечају и ликвидацији
24. Структура пословне имовине привредних друштава у стечају и ликвидацији
25. Структура извора финансирања привредних друштава у стечају и ликвидацији

26. Укупни губици привредних друштава у стечају и ликвидацији
27. Структура укупних прихода и укупних расхода установа
28. Резултати пословања установа
29. Структура пословне имовине установа
30. Структура извора финансирања установа
31. Укупни губици установа
32. Структура укупних прихода и укупних расхода предузетника
33. Структура пословне имовине предузетника
34. Структура извора финансирања предузетника

II Графики

1. Број привредних друштава и запослених према секторима
2. Број привредних друштава и запослених према величини привредних друштава
3. Структура пословних прихода привредних друштава
4. Структура пословних расхода привредних друштава
5. Структура пословне имовине привредних друштава
6. Структура извора финансирања привредних друштава
7. Укупни и пословни приходи према секторима
8. Укупни и пословни расходи према секторима
9. Пословна имовина према секторима
10. Укупни приходи привредних друштава према величини
11. Учешће великих привредних друштава у перформансама привреде
12. Пословна имовина према величини привредних друштава
13. Учешће јавних предузећа у перформансама привреде
14. Учешће привредних друштава у стечају и ликвидацији у перформансама привреде
15. Број предузетника и запослених према секторима
16. Учешће предузетника из сектора С-Прерађивачка индустрија у укупним перформансама предузетника
17. Учешће предузетника из сектора G-Трговина на велико и мало...у укупним перформансама предузетника

Република Србија
Агенција за
привредне регистре